

# Näringsutskottets betänkande 2025/26:NU12

## Regional utvecklingspolitik

---

### Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om regional utveckling. Motionsyrkandena handlar om insatser för regional utveckling och tillväxt, kommersiell och offentlig service, återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter, lokalisering av statliga myndigheter samt insatser för vissa regioner.

I betänkandet finns tolv reservationer (S, V, C, MP).

### *Behandlade förslag*

70 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

# Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut .....3

Redogörelse för ärendet .....6

Utskottets överväganden.....7

    Insatser för regional utveckling och tillväxt .....7

        Utskottets ställningstagande.....15

    Kommersiell och offentlig service .....17

        Utskottets ställningstagande.....22

    Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter .....24

        Utskottets ställningstagande.....31

    Lokalisering av statliga myndigheter.....33

        Utskottets ställningstagande.....36

    Insatser för vissa regioner.....37

        Utskottets ställningstagande.....39

Reservationer .....41

    1. Insatser för regional utveckling och tillväxt, punkt 1 (S).....41

    2. Insatser för regional utveckling och tillväxt, punkt 1 (V) .....42

    3. Insatser för regional utveckling och tillväxt, punkt 1 (C) .....43

    4. Kommersiell och offentlig service, punkt 2 (S) .....44

    5. Kommersiell och offentlig service, punkt 2 (V) .....45

    6. Kommersiell och offentlig service, punkt 2 (C) .....46

    7. Kommersiell och offentlig service, punkt 2 (MP) .....47

    8. Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter, punkt 3 (S) .....48

    9. Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter, punkt 3 (V).....50

    10. Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter, punkt 3 (C).....51

    11. Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter, punkt 3 (MP).....52

    12. Lokalisering av statliga myndigheter, punkt 4 (S, V).....54

*Bilaga*

Förteckning över behandlade förslag.....56

    Motioner från allmänna motionstiden 2025/26 .....56

# Utskottets förslag till riksdagsbeslut

## 1. Insatser för regional utveckling och tillväxt

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:221 av Elsa Widding (-),

2025/26:490 av Björn Wiechel (S),

2025/26:770 av Lena Bäckelin (S),

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1,

2025/26:1660 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkande 5,

2025/26:1889 av Caroline Högström m.fl. (M),

2025/26:2678 av Robert Olesen (S),

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 16,

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 48 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 2.

*Reservation 1 (S)*

*Reservation 2 (V)*

*Reservation 3 (C)*

## 2. Kommersiell och offentlig service

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:612 av Lars Isacson m.fl. (S),

2025/26:1246 av Anna-Caren Säterberg och Lena Bäckelin (båda S),

2025/26:1269 av Niklas Karlsson m.fl. (S),

2025/26:2334 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S),

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 2, 4 och 12,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41,

2025/26:3023 av Heléne Björklund (S),

2025/26:3038 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M),

2025/26:3434 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 17.

*Reservation 4 (S)*

*Reservation 5 (V)*

*Reservation 6 (C)*

*Reservation 7 (MP)*

## 3. Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:156 av Eric Palmqvist m.fl. (SD),

2025/26:654 av Peder Björk m.fl. (S),

2025/26:989 av Helena Lindahl (C),

2025/26:1117 av Anne-Li Sjölund (C),

2025/26:1132 av Martina Johansson (C),  
2025/26:1890 av Viktor Wärnick (M),  
2025/26:1944 av Lars Isacson (S),  
2025/26:2711 av Saila Quicklund (M),  
2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 7 och 15,  
2025/26:2835 av Anders Ådahl m.fl. (C) yrkande 9,  
2025/26:2973 av Mathias Bengtsson (KD),  
2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 4 och 5,  
2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 14,  
2025/26:3418 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 9,  
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 46,  
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21,  
2025/26:3614 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,  
2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 27 och  
2025/26:3750 av Kjell-Arne Ottosson (KD).

*Reservation 8 (S)*

*Reservation 9 (V)*

*Reservation 10 (C)*

*Reservation 11 (MP)*

#### **4. Lokalisering av statliga myndigheter**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:616 av Marie Olsson m.fl. (S),  
2025/26:843 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 1,  
2025/26:3595 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 och 3 samt  
2025/26:3721 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 16.

*Reservation 12 (S, V)*

#### **5. Insatser för vissa regioner**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:451 av Serkan Köse (S),  
2025/26:604 av Lars Isacson m.fl. (S),  
2025/26:660 av Kristoffer Lindberg (S),  
2025/26:671 av Hanna Westerén (S),  
2025/26:785 av Dennis Dioukarev m.fl. (SD),  
2025/26:1230 av Erik Ezelius (S),  
2025/26:1382 av Marcus Andersson m.fl. (S),  
2025/26:1660 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkande 4,  
2025/26:1852 av Lena Bäckelin m.fl. (S),  
2025/26:2241 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),  
2025/26:2273 av Johanna Rantsi (M),  
2025/26:2490 av Jesper Skalberg Karlsson (M),  
2025/26:2507 av Jesper Skalberg Karlsson (M),  
2025/26:2704 av Arber Gashi (S),

2025/26:3350 av Helena Storckenfeldt och Lars Püss (båda M),  
2025/26:3584 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 1,  
2025/26:3691 av Kjell-Arne Ottosson (KD),  
2025/26:3708 av Mathias Bengtsson (KD),  
2025/26:3787 av Magnus Jacobsson (KD) och  
2025/26:3805 av Malin Danielsson m.fl. (L).

Stockholm den 3 februari 2026

På näringsutskottets vägnar

*Tobias Andersson*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Josef Fransson (SD), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Camilla Brodin (KD), Johnny Svedin (SD), Katarina Luhr (MP), Louise Eklund (L), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Håkan Svenneling (V).

## Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet 70 motionsyrkanden från allmänna motionstiden om regional utvecklingspolitik. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan.

Utskottet fick vid sammanträdet den 20 januari 2026 information av företrädare för utredningen om Sveriges sammanhållna utveckling (SVESAM).

# Utskottets överväganden

## Insatser för regional utveckling och tillväxt

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som handlar om insatser för regional utveckling och tillväxt. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående insatser och utredning.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V) och 3 (C).

### Motionerna

I partimotion 2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 48 föreslås ett tillkännagivande om att det bör införas en obligatorisk konsekvensbedömning ur landsbygdsperspektiv i lagstiftningsprocessen. Motionärerna menar att lagstiftning och regelverk ofta missgynnar landsbygden och att en obligatorisk prövning, med stöd av en landsbygdskommission med en funktion likt Lagrådets, behövs för att säkerställa att lagar och förordningar anpassas till landsbygdens förutsättningar.

I kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att stödja näringslivsutvecklingen i mindre och glesbefolkade kommuner. Motionärerna menar att dessa kommuner står inför särskilda strukturella utmaningar och att ett fortsatt statligt stöd är nödvändigt för att möjliggöra lokal näringslivsutveckling och företagsfrämjande.

I kommittémotion 2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för utökad nordisk samverkan för framtida landsbygds- och regionalpolitisk utveckling. Motionärerna anser att ett stärkt nordiskt samarbete kan bidra till mer hållbara och samordnade lösningar för landsbygdens utveckling.

I motion 2025/26:490 av Björn Wiechel (S) föreslås ett tillkännagivande om en regionalpolitik som håller ihop Sverige. Motionären menar att politiken behöver stärka den nationella sammanhållningen genom ekonomiska satsningar, förbättrad infrastruktur och tydligare statligt ansvar, särskilt för glesbefolkade områden.

I motion 2025/26:770 av Lena Bäckelin (S) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att införa landsbygdsperspektiv i propositioner och förslag för regeringen och konsekvensbedömningar för landsbygden för kommittéer och att i instruktioner, förordningar och ägaranvisningar ställa krav på att vissa statliga myndigheter och bolag ska ta ett tydligare landsbygdspolitiskt ansvar.

Robert Olesen (S) föreslår i motion 2025/26:2678 ett tillkännagivande om att verka för en fortsatt stark sammanhållningspolitik med tydligt regionalt och kommunalt inflytande. Motionären anser att EU:s sammanhållningspolitik är avgörande för att minska regionala utvecklingsklyftor och att Sverige aktivt bör verka för att politiken behåller sin styrka, plastbaserade inriktning och flernivåsamverkan i nästa långtidsbudget.

I motion 2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att etablera ett tillväxtramverk. Motionärerna anser att ett sådant ramverk skulle kunna skapa tydligare och mer långsiktiga villkor för tillväxt, bl.a. genom att säkra kompetensförsörjning och hantera bostadsbrist som hämmar arbetsmarknadens rörlighet.

I motion 2025/26:1660 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om arbetstillfällen på landsbygden. Motionärerna anser att förbättrad infrastruktur, digital uppkoppling och regelförenklingar är centrala förutsättningar för att skapa fler företag och stärka landsbygdens attraktionskraft.

I motion 2025/26:1889 av Caroline Högström m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att undersöka hur staten kan stödja och möjliggöra lokala samarbeten för att stärka Sveriges försvarsförmåga. Motionärerna menar att lokala samarbeten som är sektorsövergripande och sträcker sig över geografiska indelningar kan spela en viktig roll i att stärka totalförsvaret och den nationella beredskapen. Staten bör därför bättre nyttja sådana samarbeten.

I motion 2025/26:221 av Elsa Widding (-) föreslås ett tillkännagivande om att anamma den norska modellen för att återskapa en levande landsbygd i Sverige. Motionären menar att bl.a. differentierad arbetsgivaravgift, statlig basservice och omlokalisering av statliga arbetstillfällen skulle kunna stärka företagande, service och beredskap på den svenska landsbygden.

## **Bakgrund och pågående arbete**

### *Politikens inriktning*

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 19 Regional utveckling) framhåller regeringen att målet för politiken är att skapa utvecklingskraft i hela landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Politiken ska bidra till långsiktigt hållbara förutsättningar för att människor ska kunna bo, leva och arbeta i alla delar av Sverige. Regeringen påpekar särskilt att såväl städer och tätorter som landsbygd och glesbygd ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar.

Enligt regeringen är tillgången till kommersiell och offentlig service, digital infrastruktur, kompetensförsörjning och finansiella resurser viktiga faktorer för regional utveckling. Samtidigt lyfts vikten av en fungerande välfärd, bostadsförsörjning, ett stabilt energisystem och tillgång till kultur som grundläggande villkor för att skapa attraktiva livsmiljöer i hela landet.

Regeringen påpekar även att klimatomställningen, liksom ökad jämställdhet och integration, är viktiga perspektiv i genomförandet av politiken.

För att nå målen framhålls betydelsen av tvärssektoriell styrning, regional hänsyn och ett territoriellt perspektiv som kan anpassa åtgärder efter lokala och regionala förhållanden. Regeringen lyfter särskilt vikten av effektiv samordning mellan statliga myndigheter samt samverkan med regioner, kommuner, näringsliv och det civila samhället.

### *EU:s gemensamma politik för regional tillväxt och sammanhållning*

Den svenska regionala utvecklingspolitiken är nära kopplad till EU:s sammanhållningspolitik, som syftar till att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen inom unionen. Sammanhållningspolitiken genomförs inom ramen för EU:s långtidsbudget och bygger på ett antal fleråriga program och fonder.

Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Fonden för en rättvis omställning (FRO) har en viktig roll i genomförandet. Insatserna från dessa fonder är inriktade på att stärka små och medelstora företags konkurrenskraft, stödja digitalisering och exportförmåga samt främja innovation och smart specialisering.

Enligt budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 19 Regional utveckling) har fondinsatserna bidragit till utvecklingen av regionala styrkeområden och innovativa miljöer, vilket skapar långsiktiga förutsättningar för hållbara och konkurrenskraftiga företag i hela landet. Särskilt framhålls insatser i Norrbotten och Västerbotten och på Gotland inom ramen för FRO, där åtgärderna riktas mot omställningen inom stål-, metall- och mineralindustrierna. Regeringen påpekar också vikten av att fortsätta effektivisera användningen av EU-medel för att säkerställa största möjliga genomslag för de insatser som görs. Därtill påpekar regeringen att programmen även bidrar till den gröna omställningen, bl.a. genom satsningar på minskade koldioxidutsläpp och cirkulär ekonomi.

Den 16 juli 2025 presenterade EU-kommissionen ett nytt förslag till flerårig budgetram för perioden 2028–2034, tillsammans med ett förslag till ny förordning för Eruf och Sammanhållningsfonden (COM(2025) 552). Förslaget innebär bl.a. en modernisering och förenkling av sammanhållningspolitiken och syftar till att öka dess effektivitet och fokus på territoriella behov. Kommissionen konstaterar att det kvarstår regionala skillnader inom unionen, trots tidigare framsteg, och att sammanhållningspolitiken även fortsättningsvis behöver rikta investeringar till regioner med lägre BNP per capita samt regioner som står inför demografiska, geografiska eller strukturella utmaningar.

Enligt förslaget ska Eruf och Sammanhållningsfonden även fortsättningsvis stödja reformer och investeringar som främjar ekonomisk utveckling, innovation och infrastruktur, samtidigt som samverkan mellan nationella, regionala och lokala aktörer stärks genom partnerskapsstyrning.

Kommissionen föreslår att genomförandet av Eruf och Sammanhållningsfonden ska integreras i nya nationella och regionala partnerskapsplaner. Dessa planer är det övergripande strategiska ramverket för hur medlemsstaterna ska planera, styra och samordna unionens stöd inom sammanhållningspolitiken. Planerna ska tydliggöra nationella och regionala utvecklingsbehov, ange prioriteringar för reformer och investeringar samt säkerställa samstämmighet mellan sammanhållningspolitiken och andra EU-program.

Slutligen anger kommissionen att en enklare och mer flexibel budgetstruktur ska säkerställa bättre synergier mellan sammanhållningspolitiken och andra EU-program, såsom Horisont Europa, Fonden för ett sammanlänkat Europa och den föreslagna europeiska konkurrenskraftsfonden.

### *Statligt företagsfrämjande*

I juni 2024 fick Tillväxtanalys i uppdrag att se över hur det statligt finansierade företagsfrämjandet kan bli så effektivt och ändamålsenligt som möjligt (dnr KN2024/01306). Den 10 juni 2025 redovisade Tillväxtanalys en delrapport (dnr 2024/158) om hur staten organiserar och finansierar det företagsfrämjande systemet enligt regeringsuppdraget. I delrapporten redovisar Tillväxtanalys en övergripande kartläggning av statliga aktiviteter som i första hand syftar till att främja investeringar, stärka konkurrenskraft eller stödja företagens ekonomiska utveckling. Kartläggningen omfattar statsbudgetens intäkts och utgiftssida samt delar av den statliga garanti- och utlåningsverksamheten.

Tillväxtanalys har i delrapporten identifierat 48 företagsfrämjande skatteutgifter som uppgick till 109 miljarder kronor 2025. Dessa består både av horisontella åtgärder som riktar sig brett till företag och av vertikala åtgärder som riktar sig mot specifika branscher eller geografiska områden. Myndigheten konstaterar att enskilda skatteutgifter utgör mycket stora belopp och att endast en mindre del är effektutvärderad.

På utgiftssidan identifierar Tillväxtanalys 55 s.k. sakanslag där 37 anslag går att beräkna till totalt 13,2 miljarder kronor. Dessa fördelar sig på infrastruktur, jordbruk, näringslivsutveckling samt utbildning och forskning. Myndigheten redovisar att 66 statliga aktörer har företagsfrämjande uppgifter i instruktioner eller regleringsbrev men att endast 27 av dessa disponerar sakanslag för ändamålet. Kostnaderna för myndigheternas hantering av företagsfrämjande uppgifter går inte att beräkna på ett enhetligt sätt, vilket gör att den samlade omfattningen av det statliga företagsfrämjandet är större än de beräkningsbara beloppen.

Tillväxtanalys bedömer att det finns en betydande risk för överlapp mellan olika främjandeinsatser, särskilt där både horisontella och vertikala instrument riktar sig mot samma målgrupp. Tillväxtanalys pekar också på brister i systematiken för utvärderingar av skatteutgifter och sakanslag.

Mot bakgrund av resultaten föreslår myndigheten två åtgärder. Den första handlar om att regeringen bör ge en lämplig aktör i uppdrag att ta fram

gemensamma riktlinjer för effektiva utvärderingar och säkerställa förbättrad datalagring hos genomförandemyndigheter. Den andra handlar om att regeringen också bör låta Tillväxtverket vidareutveckla webbplatsen Verksam.se så att företag kan få en samlad överblick över offentligt finansierade rådgivnings- och stödinsatser, med en långsiktig ambition att skapa en mer avancerad matchningsfunktion.

Den 15 januari 2026 presenterade Tillväxtanalys sin slutredovisning.

### *Uppdrag till myndigheter för att förenkla för företag*

I regleringsbrevet för 2024 gavs ett trettiotal statliga myndigheter, däribland Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Patent- och registreringsverket, Skatteverket och Upphandlingsmyndigheten, i uppdrag att identifiera och genomföra förenklingar som underlättar för företag. Syftet är att minska administrativa kostnader, förbättra service och bemötande samt stärka företagets konkurrenskraft.

Utöver dessa uppdrag fick sju myndigheter, som sedan tidigare har i uppdrag att arbeta med regelförenkling, särskilda återrapporteringskrav i sina regleringsbrev. Bland dessa finns Boverket, Myndigheten för digital förvaltning och Trafikverket. Dessa myndigheter ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att underlätta företagets regelefterlevnad och för att förbättra tillämpningen av befintliga regler.

Den 18 juli 2024 beslutade regeringen om ett särskilt uppdrag till ett antal myndigheter som ett led i genomförandet av regeringens förenklingspolitik (KN2024/01546). Uppdraget innebär att de berörda myndigheterna ska se över och förenkla egna föreskrifter och allmänna råd, samt vid behov lämna förslag till ändringar i lagar och förordningar inom sina respektive verksamhetsområden. Arbetet ska utgå från företagets perspektiv och omfatta kartläggningar av vilka regelverk som är mest betungande för företag samt identifiera möjligheter till förenklingar som kan bidra till stärkt konkurrenskraft och tillväxt. Myndigheterna skulle lämna delredovisning senast den 15 mars 2025 och ska slutredovisa uppdraget senast den 15 mars 2026.

Tillväxtverket har inom ramen för samma regeringsbeslut tilldelats ett särskilt uppdrag att erbjuda metodstöd till berörda myndigheter och att ta fram sammanfattande analyser av inkomna redovisningar. Tillväxtverket skulle lämna en delredovisning senast den 30 april 2025 och ska slutredovisa uppdraget senast den 30 april 2026. Slutredovisningen ska innehålla rekommendationer till regeringen och berörda myndigheter om hur arbetet med regelförenkling kan utvecklas vidare (KN2024/01546).

I sin delrapport från den 29 april 2025 (dnr Ä 2024-1679) redovisar Tillväxtverket en inledande analys av de myndighetsredovisningar som inkommit. Myndigheten framhåller att flertalet av de berörda myndigheterna har identifierat regelverk där det finns potential till förenkling, särskilt inom områden som rör uppgiftslämnande, datadelning och digitaliseringsåtgärder. En återkommande iakttagelse är att bristande samordning mellan myndigheter,

i form av regelutveckling och regeringsuppdrag, kan öka företagens regelbördor. Tillväxtverket framhåller därför behovet av förbättrad samverkan och enhetlig metod vid konsekvensanalyser av regler som påverkar företag. Vidare konstaterar Tillväxtverket att flera myndigheter har initierat arbete med att utveckla digitala tjänster, förbättrad datadelning och e-tjänster, vilket bedöms kunna leda till betydande tids- och kostnadsbesparingar för företagen.

Tillväxtverket framhåller i delrapporten att förenklingsarbetet bör bygga på ett helhetsperspektiv som omfattar rättsliga administrativa och digitala aspekter samt att lärande och erfarenhetsutbyte mellan myndigheter är viktigt för ett långsiktigt effektivt resultat.

### *Utredningen om den regionala utvecklingspolitiken*

I kommittédirektivet Den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken (dir. 2024:69), från juli 2024, redovisar regeringen en rad uppdrag som syftar till att stärka utvecklingen i hela landet, med särskilt fokus på glesbygd och landsbygd. Direktivet utgår från de samhällsutmaningar som Sverige står inför, såsom demografiska förändringar, miljö- och klimatfrågor samt behovet av att upprätthålla social sammanhållning. Mot denna bakgrund fick en särskild utredare i uppdrag av regeringen att lämna förslag på hur den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken ska inriktas och utformas för att stärka möjligheterna att uppnå målen för dessa politikområden.

Utredaren presenterade i april 2025 sitt delbetänkande SOU 2025:85 Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens regionala utvecklingspolitik och landsbygdspolitik. I delbetänkandet framhålls att tydlighet i mål, ansvar och styrning liksom välfungerande former för samverkan är grundläggande för att skapa en politik där potentialen för hållbar tillväxt och utveckling i hela Sverige tas till vara. Utredningen betonar särskilt landsbygdens möjligheter att bidra till samhällsutvecklingen och att en effektiv politik förutsätter att statliga myndigheter, regioner, kommuner, näringsliv och civilsamhälle samverkar utifrån gemensamma målsättningar.

Utredaren har strukturerat sitt arbete kring tre huvudsakliga frågeområden:

- Ansvar och styrning:
  - Utredaren konstaterar att målen för den framtida politiken behöver göras tydligare och mer konkreta. Regeringens styrning av statliga myndigheter och regioner bör förtydligas och kopplas närmare till uppföljningen av resultat. En stärkt mål- och resultatstyrning bedöms vara avgörande för att politiken ska bli mer effektiv och långsiktigt hållbar.
- Samordning och samverkan:
  - Utredaren lyfter att en utvecklad samverkan mellan aktörer på nationell, regional och lokal nivå är nödvändig för att uppnå en

sammanhållen politik. Hinder för samverkan, både organisatoriska och rättsliga, behöver undanröjas, och befintliga samverkansformer bör stärkas och göras mer systematiska.

- Politikens utformning:
  - En central fråga i uppdraget handlar om huruvida den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken bör slås samman till ett gemensamt mål och ramverk. Utredningen bedömer att en sammanslagning skulle kunna leda till ökad tydlighet, bättre samordning av insatser och enklare genomförande. En sådan förändring skulle också kunna bidra till att stärka samspelet mellan olika nivåer i förvaltningen och mellan politikområden som har betydelse för regional och lokal utveckling.

Utredaren framhåller vidare att regeringens övergripande styrning av den regionala utvecklingspolitiken behöver bli mer samlad, och att statliga myndigheter i större utsträckning bör beakta regionala perspektiv i sin verksamhet. Utredaren bedömer att en tydligare ansvarsfördelning mellan staten, regionerna och kommunerna är avgörande för att skapa en mer effektiv och ändamålsenlig politik.

Slutbetänkandet ska enligt direktivet lämnas senast den 1 juni 2026.

### *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030*

Våren 2021 antog regeringen en nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela Sverige för perioden 2021–2030 (skr. 2020/21:133). Strategin fastställer den långsiktiga inriktningen för den regionala utvecklingspolitiken och syftar till att bidra till en hållbar omställning i hela landet och till att uppnå politikens mål om ökad utvecklingskraft och stärkt konkurrenskraft på lokal och regional nivå.

Regeringen framhöll i strategin att en utbyggd statlig närvaro och tillgång till offentlig service i olika delar av landet är avgörande för att upprätthålla förtroendet för statsförvaltningen. För att åstadkomma en jämnare geografisk fördelning av statliga arbetstillfällen betonade regeringen vikten av att stärka den statliga närvaron utanför de större städerna. En princip som lyftes var att inga nya myndigheter skulle placeras i Stockholm under mandatperioden. Vidare framhöll regeringen att staten som arbetsgivare bör ta ett större ansvar för att främja regional utveckling och för att skapa möjligheter till statliga arbetstillfällen i hela landet. En bredare geografisk spridning av statliga myndigheter ansågs bidra till att en stärkt arbetsmarknad på landsbygden och därigenom understödja en hållbar utveckling i landets olika regioner.

Utskottet behandlade strategin i betänkande 2020/21:NU24. Utskottet framhöll bl.a. att regeringens strategi ska fungera som en långsiktig inriktning för regional utvecklingspolitik och bidra till att möta identifierade samhällsutmaningar. Därtill menade utskottet att strategin också ska samordnas med

andra politikområden, som landsbygdspolitiken och miljöpolitiken, samt vara vägledande för regionala utvecklingsstrategier och för statligt finansierat regionalt utvecklingsarbete.

Utskottet noterade att regeringen pekade på demografiska förändringar, miljöproblem och klimatförändringar som särskilda utmaningar och framhöll behovet av ett territoriellt perspektiv i politiken. Regeringen angav fyra strategiska områden som grund för strategin, däribland tillgång till boende och service, kompetensförsörjning, innovation och förnyelse samt tillgänglighet genom transportsystem. När det gäller service i glesbygd noterade utskottet att vikten av kommersiella och offentliga servicepunkter för att stödja regional utveckling även framhölls i regeringens strategi.

Vidare ansåg utskottet att regeringen identifierat viktiga prioriteringar som en väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande och underströk betydelsen av internationellt samarbete för regionala innovationer och företagande. I betänkandet fanns fem reservationer (M, SD, V och KD).

### *Uppföljning av den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030*

Den 16 april 2025 beslutade regeringen att ge Tillväxtverket i uppdrag att följa upp vissa delar av genomförandet av den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (LI 2025/00841). Uppdraget avser perioden 2021–2025 och bygger på att myndigheten ska utgå från strategins utgångspunkter för den regionala utvecklingspolitiken, dess särskilda strategiska områden och prioriteringar samt de grundläggande förutsättningar som anges för ett effektivt genomförande.

Den 2 november 2025 presenterade Tillväxtverket slutrapporten (dnr Ä 2025/1031) som en del av uppföljningen av uppdraget. I slutrapporten konstaterar Tillväxtverket att de tre analyserade aktörsgrupperna, som har varit regionerna, vissa statliga myndigheter och Tillväxtverket, genomför insatser som knyter an till strategins grundläggande förutsättningar och dess strategiska områden. Myndigheten framhåller att samverkan är en betydande del i genomförandet och beskriver omfattande samverkansformer i form av nätverk, forum och dialoger, formella överenskommelser, gemensam planering samt projektbaserade samarbeten mellan olika nivåer och aktörer. Vidare anser Tillväxtverket att samverkan enligt regionernas redovisningar i huvudsak fungerar väl.

I rapporten noterar Tillväxtverket även att lärande i form av analys, uppföljning och metodutveckling förekommer i genomförandet av strategin men att systematiska utvärderingar i mindre utsträckning återfinns i regionernas återrapporteringar. Myndigheten gör bedömningen att kapacitet i praktiken bör ses som ett resultat av samverkan och lärande, snarare än som en fristående verksamhet.

Vidare konstaterar Tillväxtverket att den nationella strategin har varit vägledande för utformningen av de regionala utvecklingsstrategierna. De strategiska områdena återkommer i regionernas strategidokument och bedöms ha gett struktur åt planering och prioriteringar på regional nivå. Däremot konstaterar Tillväxtverket att kopplingen till de grundläggande förutsättningarna för genomförandet, såsom kapacitet, samverkan och lärande, inte alltid är lika tydligt operationaliserad i regionernas strategier.

I fråga om finansiering och styrning menar Tillväxtverket att anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder i huvudsak har använts i linje med strategins inriktning och prioriteringar. Enligt Tillväxtverket speglar användningen av anslaget i stor utsträckning de strategiska områdena, och myndigheten bedömer att endast en mindre del av medlen inte kan kopplas till dessa. Samtidigt framhåller Tillväxtverket att nuvarande uppföljningssystem och kategoriseringsmodeller inte fullt ut möjliggör spårbarhet av insatser kopplade till de grundläggande förutsättningarna, vilket begränsar möjligheterna till en mer detaljerad uppföljning av samverkan och kapacitetsutveckling.

Tillväxtverket rekommenderar därför i slutrapporten att arbetet med uppföljning och lärande utvecklas vidare, bl.a. genom att det bör vara mer ändamålsenligt.

### **Tidigare riksdagsbehandling**

Utskottet behandlade i februari 2025 ett flertal motionsyrkanden liknande de nu aktuella om olika insatser för regional utveckling och om tillväxt samt företagsfrämjande (bet. 2024/25:NU10). Motionsyrkandena avstyrktes bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

### **Utskottets ställningstagande**

I de aktuella motionerna förordas bl.a. insatser som stöder näringslivs- och tillväxtutvecklingen i glest befolkade kommuner och på landsbygden.

När det gäller företagsfrämjande åtgärder delar utskottet motionärernas uppfattning att ett livskraftigt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet är avgörande för sysselsättning, lokal och regional utveckling samt en sammanhållen ekonomi. Utskottet konstaterar samtidigt att regeringen under senare år har vidtagit ett flertal åtgärder för att stärka företagens villkor och förbättra träffsäkerheten i det statliga företagsfrämjandet. I budgetpropositionen för 2026 framhåller regeringen att politiken för regional utveckling ska skapa utvecklingskraft i hela landet och stärka lokal och regional konkurrenskraft, bl.a. genom insatser som rör digital infrastruktur, kompetensförsörjning och finansiella resurser. Vidare vill utskottet peka på Tillväxtanalys delrapport när det gäller statligt finansierat företagsfrämjande där myndigheten har lämnat en samlad kartläggning av bl.a. företagsfrämjande skatteutgifter och sakanslag. I delrapporten redovisas ett antal rekommendationer för att stärka företagsfrämjandet ytterligare. Utskottet bedömer att

detta arbete ger regeringen ett viktigt underlag för att pröva behovet av eventuella förändringar i den framtida utformningen av systemet. Mot bakgrund av det pågående arbetet med att kartlägga och analysera det statliga företagsfrämjandet, de omfattande uppdragen om regelförenkling samt den regionala utvecklingspolitikens inriktning enligt budgetpropositionen anser utskottet att flera av de frågor som motionärerna lyfter redan är föremål för beredning inom Regeringskansliet och berörda myndigheter. Utskottet bedömer därför att det inte finns skäl för riksdagen att, i enlighet med motionerna, rikta några tillkännagivanden till regeringen om företagsfrämjande åtgärder.

I de motionsyrkanden som utskottet tar ställning till i denna del föreslås även bl.a. krav på ett tydligare landsbygdsperspektiv i lagstiftningsprocessen, landsbygdskonsekvensbedömningar, stärkt nordiskt samarbete om regional- och landsbygdspolitik, värnandet om EU:s sammanhållningspolitik samt en regionalpolitik som tydligare håller ihop landet. Även förslag om lokal och regional samverkan för att stärka försvarsförmåga och beredskap förs fram.

När det gäller insatser för regional utveckling och tillväxt delar utskottet uppfattningen att regional utveckling, territoriell sammanhållning och ett systematiskt beaktande av landsbygdens förutsättningar är centralt för en hållbar utveckling i hela landet. Utskottet konstaterar att dessa frågor i stor utsträckning redan behandlas inom ramen för den nationella strategin för hållbar regional utveckling 2021–2030. I detta sammanhang vill utskottet hänvisa till Tillväxtverkets slutrapport från 2025 i vilken det konstateras att regioner och statliga myndigheter i hög grad gör insatser som ansluter till strategins inriktning samt att samverkan mellan aktörer på olika nivåer är en central del av genomförandet. Utskottet bedömer att denna uppföljning ger regeringen ett underlag för att, vid behov, vidareutveckla styrning, samordning och uppföljning av politiken för regional utveckling och tillväxt inom ramen för befintliga strategier och processer.

Utskottet konstaterar också att frågor om ansvar, styrning och samordning inom den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken för närvarande är föremål för en särskild utredning. I delbetänkande SOU 2025:85 framhålls bl.a. behovet av tydligare mål, stärkt samordning och en mer sammanhållen politik för regional utveckling och landsbygd. Utredaren analyserar även möjligheten att ge politiken en gemensam målstruktur. Utskottet utgår från att regeringen, i ljuset av detta arbete, kommer att pröva behovet av ytterligare åtgärder, bl.a. när det gäller hur landsbygdens förutsättningar beaktas i lagstiftningsprocessen och i statliga myndigheters uppdrag.

Vidare vill utskottet framhålla att EU:s sammanhållningspolitik är en integrerad del av den svenska regionala utvecklingspolitiken och att regeringen i budgetpropositionen för 2026 framhåller fondinsatsernas betydelse för att stärka små och medelstora företags konkurrenskraft, driva på den gröna omställningen och möta strukturella utmaningar i olika delar av landet. Utskottet kan vidare konstatera att EU-kommissionen under 2025 lade

fram ett förslag till ny flerårig budgetram och reviderad reglering av sammanhållningspolitiken, vilket kommer att beredas i sedvanlig ordning. Utskottet ser därför inte skäl att i detta skede föregå den pågående processen genom tillkännagivanden om den fortsatta inriktningen för sammanhållningspolitiken.

I övrigt vill utskottet, likt tidigare år, också understryka vikten av ett fortsatt gott nordiskt samarbete, särskilt inom områden som kan stärka näringslivet och samhällsutvecklingen i gränsregionerna och bidra till att möta gemensamma regionala utmaningar.

Utskottet föreslår mot denna bakgrund att riksdagen avslår motionsyrkandena om insatser för regional utveckling och tillväxt.

## Kommersiell och offentlig service

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kommersiell och offentlig service. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående insatser och utredning. Jämför reservation 4 (S), 5 (V), 6 (C) och 7 (MP).

## Motionerna

### *Kommersiell service*

I kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör prioritera att EU-medel från regionalstödet används för att säkra tillgången till livsmedelsbutiker och service på landsbygden. Syftet är att stärka tillgången till grundläggande service i områden där avstånd och begränsade resurser gör det svårt att upprätthålla kommersiella verksamheter.

I kommittémotion 2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör göra de insatser som behövs för att möjliggöra omställning hos drivmedelsförsäljare på landsbygden. Motionärerna menar att omställningen riskerar att försvåras utan riktade statliga insatser som tryggar drivmedelsförsörjningen i glesa områden. Vidare föreslås i yrkande 12 ett tillkännagivande om att regeringen bör vidta åtgärder som säkerställer att hela landets befolkning har tillgång till läkemedel och apoteksservice inom rimliga avstånd. Motionärerna anser att apoteksmarknaden inte fungerar likvärdigt i hela landet och att staten bör säkerställa en grundläggande servicenivå.

Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2025/26:2831 yrkande 41 ett tillkännagivande om kommersiell service på landsbygden. Motionärerna anser att stödet till kommersiell service i glesbygd och på landsbygden behöver värnas och utvecklas, bl.a. genom att man ser över hur anslaget är uppdelat och administreras så att mindre butiker och

serviceställen i större utsträckning får del av medlen och kan göra nödvändiga investeringar, t.ex. i energieffektivisering.

I motion 2025/26:612 av Lars Isacson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att staten ska ta ett större ansvar för att garantera tillgång till apotek och statlig service i hela landet. Motionärerna menar att bristen på apotek på landsbygden och i glesbygd är oacceptabel och att staten behöver modernisera regelverken och aktivt säkerställa likvärdig tillgång, bl.a. genom digitala lösningar och lokala utlämningsställen.

I motion 2025/26:3038 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M) föreslås ett tillkännagivande om behovet av en översyn av tillsynskostnaderna för butiker, i syfte att differentiera avgifterna så att landsbygdens servicenäring och obemannade butiker inte missgynnas.

### *Offentlig service*

Birger Lahti m.fl. (V) föreslår i kommittémotion 2025/26:2817 yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en statlig strategi för samhällsservice. Motionärerna menar att regeringen bör ta fram en nationell strategi med syftet att säkerställa en likvärdig offentlig service i landet.

I kommittémotion 2025/26:3434 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att utreda förutsättningar för och konsekvenser av statlig närvaro i regioner och kommuner, bl.a. när det gäller jämställdhet. Vidare föreslås i yrkande 2 ett tillkännagivande om att verka för att öka antalet servicecenter runt om i landet. Motionärerna menar att en starkare statlig närvaro är viktig för regional utveckling och jämställdhet, och att antalet servicecenter bör öka för att motverka den negativa effekt som nedläggningar haft på lokalsamhällen.

Anna-Caren Säterberg och Lena Bäckelin (båda S) föreslår i motion 2025/26:1246 ett tillkännagivande om statens ansvar för att upprätthålla och utveckla den statliga servicen i hela landet, som statliga servicekontor samt lokalisering av nya myndigheter och omlokalisering av befintliga. Motionärerna anser att nedläggningen av servicekontor och statliga verksamheter underminerar trygghet, jämlikhet och regional utveckling, och att staten måste stärka och sprida sin närvaro genom att etablera fler servicekontor.

I motion 2025/26:1269 av Niklas Karlsson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa och stärka den statliga närvaron i hela landet. Motionärerna menar att den långvariga centraliseringen av myndigheter har försvagat den lokala servicen och tilliten, och att staten måste etablera verksamhet på mindre orter för att upprätthålla likvärdighet och förtroende.

I motion 2025/26:2334 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att staten bör stödja och möjliggöra upprättandet av och utveckla regional samverkan för att möta samhällskriser. Motionärerna anser att statlig närvaro och bättre samverkan mellan myndigheter, kommuner och

regioner är nödvändigt för att stärka krisberedskapen och säkerställa trygghetspunkter i glesbefolkade områden.

I motion 2025/26:3023 av Heléne Björklund (S) föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa statlig service i hela landet och i hela Blekinge. Motionären menar att nedläggningar av servicekontor och polisstationer urholkar tryggheten och tilliten, och att staten måste återta närvaro både på landsbygden och i småkommuner.

## **Bakgrund och pågående arbete**

### *Stöd till kommersiell service i glesbygd och på landsbygden*

För att främja utvecklingen av kommersiell service i glesbygds- och landsbygdsområdena finns investeringsbidrag, hemsändningsbidrag, servicebidrag och ett särskilt driftsstöd till de glesbygdsområdena som bedöms vara sårbara och utsatta. Stöden regleras enligt förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service och finansieras genom anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling i statens budget.

Stöd kan beviljas till bl.a. näringsidkare med fasta försäljningsställen för dagligvaror eller drivmedel i glesbygd och på landsbygden. Av förordningen framgår att stöden ska bidra till att uppfylla målet för den regionala tillväxtpolitiken och att stöd endast får lämnas i områden där servicen är gles. Länsstyrelsen har enligt förordningen ansvar för att meddela specifika föreskrifter om vilka områden som är berättigade till stöd. Vidare får stödet inte otillbörligt gynna en viss näringsidkare, och det måste följa EU:s regleringar.

Det särskilda driftsstöd som är riktat till butiker i sårbara och utsatta områden kan endast ges till butiker som uppfyller ett antal fastställda kriterier. Exempelvis ska försäljningsstället ha ett brett utbud av dagligvaror och ligga minst 10 kilometer från en annan butik med liknande utbud eller i ett skärgårdsområde utan fast landförbindelse. I särskilda fall kan stöd ges till en butik även om den inte uppfyller alla kriterier, om det anses finnas skäl för det. Vid bedömningen av ansökningar prioriteras butiker som är viktiga för tillgängligheten till annan grundläggande kommersiell service utöver dagligvaror.

För att säkerställa att stödet används på ett ändamålsenligt sätt ska mottagaren åta sig att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Regionen har ansvar för att ange specifika villkor för denna tjänst i stödbeslutet. Villkoren ska inkludera vilket utbud av dagligvaror som ska erbjudas samt under vilka tider butiken ska hålla öppet. Frågan om stöd ska bedömas årligen för att säkerställa att stödet fortfarande uppfyller lokala behov och kriterier.

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 19 Regional utveckling) att det under 2024 beviljades stöd till 277 butiker genom det särskilda driftsstödet, en ökning från 274 butiker 2023. Det

framgår att antalet butiker som får stöd har hållits konstant under de senaste åren, vilket enligt regeringen tyder på en stabil struktur för dagligvarubutiker i de mest sårbara områdena. Regeringens bedömning är att stödet har bidragit till att säkerställa fortsatt tillgänglighet till grundläggande kommersiell service, särskilt i glesbygdsområden där behovet av stöd är stort. Vidare lyfter regeringen också fram vikten av samverkan mellan statliga och regionala aktörer för att möjliggöra lokalt anpassade lösningar som möter de unika utmaningarna i olika landsbygdsområden.

### *Översyn av stöd till kommersiell service*

Tillväxtverket slutredovisade i juni 2024 uppdraget (dnr Å 2023-3704) att se över förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service. Myndigheten föreslog bl.a. att stödsystemet skulle moderniseras och tydliggöras, att begreppet grundläggande kommersiell service skulle preciseras samt att de ekonomiska ramarna för servicebidrag och särskilt driftsstöd skulle höjas för att bättre motsvara de utmaningar som företag i glesbygd och på landsbygden möter. Tillväxtverket föreslog även att stödformen investeringslån skulle avskaffas och att reglerna för hemsändningsbidrag skulle göras mer flexibla.

Mot bakgrund av denna översyn beslutade regeringen om en ny förordning (2024:1243) om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service, som trädde i kraft den 1 januari 2025. Den nya förordningen syftar bl.a. till att stärka dagligvarubutiker i glesbygd och på landsbygden genom förenklade bestämmelser, moderniserat språk och utökade möjligheter till stöd. Det maximala beloppet för särskilt driftsstöd har tidigare höjts till 350 000 kronor per år och mottagare, och höjdes till 370 000 kronor per år från den 1 januari 2026.

### *Utredningen om den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken*

I kommittédirektivet Den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken (dir. 2024:69) lyfter regeringen fram betydelsen av likvärdig tillgång till både kommersiell och offentlig service i hela landet. I direktivet framhålls vikten av att säkerställa att människor, företag och samhällen i såväl städer som landsbygdsområden har tillgång till de resurser som krävs för hållbar utveckling. I direktivet framhålls det kommunal-ekonomiska utjämningssystemet som ett viktigt verktyg för att utjämna skillnader mellan kommuner och regioner och därigenom stärka förutsättningarna för likvärdig service. Som ett led i detta arbete gav regeringen en utredare i uppdrag att se över den framtida utvecklings- och landsbygdspolitiken.

### *Delbetänkande om den framtida utvecklings- och landsbygdspolitiken*

I april 2025 presenterade, som tidigare nämnts, delbetänkandet Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens regionala utvecklingspolitik

och landsbygdspolitik (SOU 2025:85) som en del av uppdraget att se över den framtida utvecklings- och landsbygdspolitiken. I delbetänkandet konstateras att tillgången till service är en grundläggande förutsättning för den territoriella sammanhållningen och för människors möjligheter att leva och verka i hela landet.

Utredaren lyfter även behovet av tydligare ansvarsfördelning mellan statliga myndigheter, regioner och kommuner för att säkerställa en sammanhållen och effektiv serviceförsörjning. Länsstyrelsernas samordnande roll framhålls särskilt liksom behovet av ökad samverkan mellan myndigheter med sektorsansvar. Enligt utredaren finns det i dag brister i koordineringen mellan statliga myndigheters regionala närvaro och regionernas utvecklingsansvar, vilket riskerar att försvaga genomförandet av statens serviceuppdrag på lokal nivå.

I fråga om offentlig service framhåller utredaren att den statliga närvaron är viktig för att skapa legitimitet och förtroende för statsförvaltningen i hela landet. Utredaren menar att statliga myndigheter i högre grad bör anpassa sin verksamhet till regionala och lokala förutsättningar, och att formerna för hur myndigheterna samverkar med regioner och kommuner bör utvecklas. En stärkt statlig närvaro och mer jämlik tillgång till offentlig service är enligt utredaren grundläggande för att möta utmaningar som demografi, avstånd till samhällsservice och kompetensförsörjning i glesbefolkade områden.

Vidare konstaterar utredaren att stöd till kommersiell service är en viktig del av den bredare regionala utvecklingspolitiken. Genom de regionala serviceprogrammen får regionerna ett verktyg för att analysera behov och samordna insatser för att stärka tillgången till grundläggande kommersiell service i områden där marknadsförutsättningarna är begränsade. Utredaren framhåller att sådana insatser kan ses som ett komplement till andra regionala utvecklingsåtgärder och som en del av det samlade arbetet för att upprätthålla goda levnadsvillkor på landsbygden och i serviceglesa områden.

Utredningens slutbetänkande ska lämnas senast den 1 juni 2026.

### *Interpellation om statlig service i hela landet*

Den 25 februari 2025 besvarade civilminister Erik Slottner (KD) en interpellation om statlig service i hela landet (ip. 2024/25:414). Civilministern framhöll inledningsvis att statlig service är en grundläggande del av statens närvaro och legitimitet i hela landet och att regeringen arbetar för att stärka serviceutbudet både nationellt och lokalt.

Civilministern redovisade att regeringen avser att vidta flera åtgärder för att säkerställa att medborgare i hela landet har tillgång till statlig service. Detta omfattar bl.a. att stärka myndigheternas regionala närvaro, utveckla samverkansformer mellan statliga aktörer och kommuner samt säkerställa att myndigheter planerar sin verksamhet utifrån regionala förutsättningar.

När det gäller konsekvenser av stängda servicekontor framhöll civilministern att detta kan påverka grupper med begränsad digital tillgång och att

myndigheter därför ska säkerställa alternativa lösningar, såsom mobila kontor, utökad telefonservice eller lokal samverkan.

Slutligen betonade civilministern att regeringen fortsätter att prioritera frågan och vid behov kommer att återkomma med ytterligare åtgärder för att säkerställa en likvärdig statlig service i hela landet.

### **Tidigare riksdagsbehandling**

Utskottet behandlade i februari 2025 ett flertal motionsyrkanden liknande de nu aktuella om kommersiell och offentlig service (bet. 2024/25:NU10). Motionsyrkandena avstyrktes bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

### **Utskottets ställningstagande**

I de aktuella motionerna föreslås tillkännagivanden som bl.a. tar sikte på att stärka tillgången till grundläggande kommersiell service på landsbygden, däribland livsmedelsbutiker, drivmedelsförsörjning och apoteksservice.

Utskottet delar motionärernas utgångspunkt att tillgång till kommersiell service är en viktig förutsättning för att människor och företag ska kunna bo, leva och verka i hela landet, särskilt i glesbygd och på landsbygden där avstånd och marknadsförutsättningar kan innebära strukturella hinder. Utskottet konstaterar samtidigt att regeringen under senare år har vidtagit flera åtgärder för att stärka den grundläggande kommersiella servicen och att ytterligare arbete pågår. Av budgetpropositionen för 2026 framgår att stödsystemet för kommersiell service omfattar bl.a. investeringsbidrag, hemsändningsbidrag, servicebidrag och särskilt driftsstöd till butiker i sårbara och utsatta områden. Regeringen redovisar att 277 butiker beviljades särskilt driftsstöd under 2024, vilket anges tyda på en i huvudsak stabil struktur i de mest sårbara områdena och att stödet har bidragit till fortsatt tillgänglighet till grundläggande service. Därtill vill utskottet peka på den översyn av stödsystemet som gjordes, och att regeringen därefter beslutade om en ny förordning (2024:1243) om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service, som trädde i kraft den 1 januari 2025. Den nya regleringen innebär bl.a. höjda stödnivåer för särskilt driftsstöd till 350 000 kronor per år och mottagare, och regeringen har föreslagit en ytterligare höjning till 370 000 kronor per år från den 1 januari 2026, vilket antogs genom riksdagens beslut om statsbudgeten för 2026 (bet. 2025/26:NU2). Mot denna bakgrund bedömer utskottet att regeringen redan har genomfört sådana förändringar i stödsystemet som i betydande utsträckning svarar mot motionernas inriktning att värna och utveckla stödet till kommersiell service samt förbättra förutsättningarna för investeringar i serviceglesa områden.

När det gäller motionärernas förslag om att använda EU-medel för att stärka tillgången till service på landsbygden konstaterar utskottet att den svenska regionala utvecklingspolitiken är nära kopplad till EU:s sammanhållningspolitik och att Eruf och andra relevanta instrument redan används för insatser

som stärker regional konkurrenskraft och hållbar utveckling. Utskottet noterar därtill att regeringen i budgetpropositionen för 2026 redovisar insatser som syftar till att stärka kommersiell service och företagsutveckling i landsbygds- och glesbygdsområden. Bland annat framgår det att Eruf används för att förbättra förutsättningarna för små och medelstora företag, vilket inkluderar stöd till verksamheter i områden med särskilda utmaningar. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen betonar vikten av att effektivisera användningen av EU-medel för att säkerställa största möjliga genomslag och att frågan om sammanhållningspolitikens framtida utformning nu bereds i EU-kretsen inför nästa programperiod. Utskottet instämmer i vad regeringen anför om det svenska genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik. Dialogen med regioner, statliga myndigheter och övriga berörda aktörer är av stor vikt. Det är även angeläget att säkerställa att regionalfondsprogrammen, inklusive Interreg och programmet för Fonden för en rättvis omställning, kan genomföras effektivt. Det är utskottets uppfattning att programmen stärker förutsättningarna för innovation, förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet, vilket bidrar till den gröna och digitala omställningen. Utskottet ser därmed inte skäl att föregripa den pågående beredningen av hur EU-medel bäst ska inriktas och användas inom ramen för kommande regelverk och nationella prioriteringar.

I de motionsyrkanden som utskottet tar ställning till i denna del föreslås även åtgärder för att stärka offentlig service och statlig närvaro samt en mer sammanhållen statlig ansats för offentlig service genom en nationell strategi, utredningar om statlig närvaro och en utbyggnad av statliga servicecenter. Likt frågan om kommersiell service delar utskottet motionärernas utgångspunkt att även tillgång till offentlig service är en viktig förutsättning för att människor ska kunna bo och leva i hela landet samt för att företag ska kunna etablera sig och verka i hela landet, särskilt i glesbygd och på landsbygden där avstånd och marknadsförutsättningar kan innebära strukturella hinder. Utskottet vill i detta sammanhang peka på den pågående utredningen om den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken. I delbetänkandet SOU 2025:85 framhålls betydelsen av likvärdig tillgång till kommersiell och offentlig service i hela landet, där serviceförsörjning är en grundläggande förutsättning för territoriell sammanhållning. Utredaren lyfter därutöver behovet av tydligare ansvarsfördelning och utvecklade former för samverkan mellan statliga myndigheter, regioner och kommuner, och framhåller länsstyrelsernas samordnande roll. Utskottet noterar även att civilministern i ett interpellationssvar i februari 2025 redovisade att regeringen arbetar med att stärka den statliga servicen genom bl.a. utvecklade samverkansformer och alternativa lösningar där servicekontor har stängts, såsom mobila kontor och andra kompletterande serviceformer.

Utskottet bedömer mot denna bakgrund att frågor om statlig service, statlig närvaro och samordning redan är föremål för beredning och utvecklingsarbete, bl.a. genom utredningen som ska slutredovisas senast den 1 juni 2026.

Utskottet föreslår därmed att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om kommersiell och offentlig service.

## Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena om återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående insatser och utredning.

Jämför reservation 8 (S), 9 (V), 10 (C) och 11 (MP).

### Motionerna

I partimotion 2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör återkomma med lagförslag om en lagstadgad, obligatorisk produktionsbaserad ekonomisk ersättning för vindkraft där en andel går till den kommun där vindkraft byggs. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 15 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett förslag på hur en större del av vattenkraftens vinster ska komma de berörda kommunerna till del. Motionärerna anser att lokalsamhällen som påverkas av vind- och vattenkraft ska få en tydligare och mer långsiktig ekonomisk nytta av den elproduktion som sker i deras områden.

Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) föreslår i partimotion 2025/26:3185 yrkande 4 ett tillkännagivande om att fastighetsskatten från elproducerande anläggningar bör stanna lokalt och regionalt. Motionärerna menar att mer av de ekonomiska värden som skapas genom energiproduktionen bör tillfalla de kommuner och regioner där anläggningarna finns, så att landsbygden får bättre del av de vinster som genereras. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 5 ett tillkännagivande om att de värden som skapas på Sveriges landsbygd, inte minst genom de statliga bolag som nyttjar Sveriges naturresurser, bör återföras till landsbygden. Motionärerna anser att medlen bör återföras genom statsbudgeten till landsbygdsområden i hela landet, oberoende av var de statliga bolagens verksamhet bedrivs.

I partimotion 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21 föreslås att man ska utreda möjligheten att fullt ut regionalisera fastighetsskatten på elproducerande fastigheter. Motionärerna menar att en regionaliserad fastighetsskatt skulle göra att mer av de värden som skapas av elproduktionen stannar lokalt och därmed stärker kommuners och regioners möjligheter att genomföra klimatomställningen utifrån lokala behov.

Åsa Westlund m.fl. (S) föreslår i kommittémotion 2025/26:3732 yrkande 27 ett tillkännagivande om att stärka kommuners incitament för utbyggnad av

vindkraft. Motionärerna anser att kommunerna behöver både stärkt inflytande och tydligare ekonomiska drivkrafter, bl.a. genom reformering av det kommunala vetot och kompensationslösningar för berörda lokalsamhällen.

I kommittémotion 2025/26:2835 av Anders Ådahl m.fl. (C) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur skatteintäkter från fastighets-skatten på vind- och vattenkraftverk kan komma kommuner och regioner till del. Enligt motionärerna skulle detta stärka de ekonomiska förutsättningarna för lokalsamhällena där dessa kraftverk finns.

Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår i kommittémotion 2025/26:3418 yrkande 9 ett tillkännagivande om att utreda hur en del av de ekonomiska vinsterna från energiproduktion och gruvnäring skulle kunna återföras till de kommuner och regioner där utvinning sker. Motionärerna menar att en större del av de ekonomiska vinsterna av gruvverksamhet bör tillfalla lokalsamhället.

I kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 46 föreslås ett tillkännagivande om att införa en högre lokal elbonus som ger kommunerna betalt för den förnybara el de producerar. Ett likalydande yrkande finns i kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 14. Motionärerna menar att det är ett viktigt incitament som skulle ge kommuner kompensation för den förnybara el som olika kraftanläggningar producerar.

I motion 2025/26:654 av Peder Björk m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att kommuner som redan tagit ett stort ansvar för Sveriges energiförsörjning ska ges en rättvis och långsiktig ersättning för befintliga vindkraftverk. Motionärerna menar att kommuner med omfattande befintlig vindkraft bör få ekonomisk återbäring som kan användas för lokal välfärd och utveckling, för att stärka legitimiteten i den fortsatta utbyggnaden.

Lars Isacson (S) föreslår i motion 2025/26:1944 ett tillkännagivande om att gruvor ska bidra till att skapa ekonomiska och sociala värden för berörda samhällen. Motionären menar att det bör utformas en särskild resursavgift på gruvnäringen så att resurser riktas till kommuner med stora strukturella utmaningar, där gruvbrytningen sker.

Eric Palmqvist (SD) föreslår i motion 2025/26:156 ett tillkännagivande om att utreda förutsättningarna för att införa en regionaliserad fastighetsskatt för elproduktions- och industrifastigheter. Motionären menar att en sådan ordning skulle ge landsbygds- och glesbygdskommuner en mer rättvis andel av de skatteintäkter som genereras av produktionen och därigenom förbättra deras långsiktiga utvecklingsförutsättningar.

Viktor Wärnick (M) föreslår i motion 2025/26:1890 ett tillkännagivande om att överväga att göra det möjligt för gles- och landsbygds länen att behålla mer av värdet av det som producerats i de egna geografiska regionerna. Motionären anser att nuvarande ordning undervärderar de regioner som står för stora delar av resursutvinningen och energiproduktionen och att dessa bör få en större del av det ekonomiska utfallet.

I motion 2025/26:2711 av Saila Quicklund (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över hur medel från vattenkraftsproduktionen kan komma

de kommuner och regioner där produktionen sker mer till del. Motionären anser att dagens ordning ger alltför begränsad kompensation till vattenkraftskommuner och att en ökad återföring av värden skulle förbättra deras utvecklingsmöjligheter.

I motion 2025/26:989 av Helena Lindahl (C) föreslås ett tillkännagivande om att en utredning bör tillsättas för att berörda kommuner och regioner ska få behålla en berättigad del av vind- och vattenkraftens vinster. Motionären menar att det behövs ett mer långsiktigt system för återföring av kraftproduktionens värden för att stärka ekonomin i de kommuner och regioner som upplåter mark och påverkas av anläggningarna.

I motion 2025/26:1117 av Anne-Li Sjölund (C) föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att regionalisera fastighetsskatten på fastigheter som producerar energi, såsom vatten- och vindkraft. Motionären anser att detta skulle kunna stärka kommuner och regioner i kraftproducerande områden genom ökade resurser till grundläggande service och lokal utveckling.

I motion 2025/26:1132 föreslår även Martina Johansson (C) ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda om en större del av fastighetsskatten kan tillfalla kommuner och regioner. Motionären menar att kommuner och regioner som upplåter mark och infrastruktur för industri- och elkraftsanläggningar bör få en större del av skatteintäkterna för att bättre kunna bära kostnaderna för service och påverkan lokalt.

I motion 2025/26:2973 av Mathias Bengtsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur vinster från naturresurser kan komma kommunerna till del. Motionären anser att en tydligare koppling mellan naturresursbaserade intäkter och kommunernas ekonomi skulle kunna öka legitimiteten i resursutvinningen och förbättra landsbygdskommuners utvecklingsmöjligheter.

I motion 2025/26:3750 av Kjell-Arne Ottosson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheterna att införa en norskinspirerad s.k. grunnrenteskatt i Sverige. Motionären menar att en sådan modell skulle kunna stärka lokal och regional utveckling genom att en större del av överskottsvärdet från naturresursutnyttjande tillfaller de områden där verksamheten bedrivs.

I motion 2025/26:3614 av Lina Nordquist (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att undersöka möjligheten att återföra en del av fastighetsskatten på vattenkraft och kärnkraftsanläggningar till de kommuner där dessa verksamheter bedrivs. Motionären anser att kommuner som bär de lokala miljökonsekvenserna av vatten- och kärnkraft också bör få del av de skatteintäkter som dessa anläggningar genererar. Vidare föreslår motionären i yrkande 2 ett tillkännagivande om att utreda huruvida avverkningsvinster från statens skog bör fördelas mellan staten och de kommuner där träden vuxit. Motionären menar att en sådan fördelning skulle tydliggöra skogens värdeskapande för de berörda kommunerna och ge dem bättre förutsättningar att finansiera lokal service.

## Bakgrund och pågående arbete

### *Värddelning med lokalsamhället*

I april 2022 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag för att bl.a. stärka kommunernas incitament att medverka till en utbyggnad av vindkraft (dir. 2022:27). Utredningen redovisade sina slutsatser i betänkandet Värdet av vinden (SOU 2023:18), där behovet av att skapa tydligare ekonomiska förutsättningar för de kommuner som berörs av vindkraftsutbyggnad framhölls. Utredningen framhöll att lokal nytta är en viktig komponent för att stärka acceptansen för ny elproduktion och bidra till hållbar utveckling i de regioner där vindkraft etableras.

Som ett led i det fortsatta arbetet presenterade regeringen den 6 november 2025 promemorian Intäktsdelning från vindkraftsanläggningar (Fi2025/01742). Där redovisar regeringen kompletterande överväganden om hur ekonomiska värden från elproduktion kan fördelas på ett sätt som stärker kommunernas och regionernas utvecklingsförutsättningar. Regeringen konstaterar att kommunerna i dag bär både ett planeringsansvar och en stor del av de lokala konsekvenserna av etableringar, men att deras direkta ekonomiska nytta är begränsad. Regeringen analyserar och redovisar olika modeller för hur intäkter från vindkraft kan tillfalla kommuner på ett förutsägbart och transparent sätt, i syfte att stärka lokalsamhällets utvecklingsförutsättningar och skapa tydligare ekonomiska incitament att medverka till mer elproduktion.

I promemorian föreslår regeringen ett nytt system som ska reglera ersättning till närboende vid etablering av vindkraftsanläggningar. Förslaget innebär att ett särskilt system ska införas för att ge personer som bor i närheten av vindkraftverk en tydligt definierad ekonomisk kompensation. I promemorian beskrivs även nödvändiga lagtekniska anpassningar för att säkerställa att det nya kompensationssystemet fungerar tillsammans med befintliga skatte- och energiregler. Regleringen syftar till att skapa en enhetlig och förutsägbart ordning för närboendekompensation i samband med utbyggnaden av vindkraft. I promemorian anges att de lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

### *Interpellation om vindkraftspengar till kommunerna*

Den 5 december 2025 besvarade energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) en interpellation om vindkraftspengar till kommunerna (ip. 2025/26:144).

Energi- och näringsministern redogjorde för att samtliga kommuner med vindkraft ska få del av den ersättning som beslutades i budgetpropositionen för 2025 och som för innevarande år uppgår till 340 miljoner kronor. Ersättningen avses vara långsiktig och omfatta både befintlig och ny vindkraft. Vidare uppgav energi- och näringsministern att Regeringskansliet bereder de förordningsändringar som krävs för att fastställa en utbetalningsmodell samt att regeringen avser att återkomma i frågan i närtid, varefter den ansvariga myndigheten ska fördela ersättningen till berörda kommuner. Samtidigt framhöll energi- och näringsministern att regeringen inte är nöjd med att

utbetalningarna ännu inte har kunnat genomföras, och ministern höll med om att avsaknaden av ett fastställt datum och en tydlig beräkningsgrund har skapat osäkerhet hos kommunerna. Samtidigt betonade ministern att medlen inte kommer att förfalla och att ersättningen kommer att betalas ut. I sitt svar lyfte energi- och näringsministern även att ersättningen till kommunerna ingår i ett bredare arbete med att stärka incitamenten för vindkraftsutbyggnad, inklusive kompensationsmodeller till närboende och former för intäktsdelning, i syfte att stärka den långsiktiga acceptansen för ny elproduktion.

### *Uppdrag att tydliggöra vattenkraftens betydelse för elförsörjningen på lokal, regional och nationell nivå*

Den 8 augusti 2025 beslutade regeringen att ge Energimyndigheten och Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) i uppdrag att beskriva och förtydliga på vilket sätt vattenkraften bidrar till elsystemet och elförsörjningen på lokal, regional och nationell nivå (KN2025/01564). Uppdraget omfattar såväl storskalig som småskalig vattenkraft, där även anläggningar med en samlad effekt om högst 10 megawatt ingår.

Enligt regeringen har vattenkraften en särställning i det svenska energisystemet genom sina systemnyttor, såsom hög reglerbarhet, snabb startförmåga samt möjlighet till dödnätsstart och ödrift.

I uppdraget ingår att Energimyndigheten och Svenska kraftnät, mot bakgrund av de identifierade nyttorna, ska ta fram ett stödmaterial som bl.a. kommuner, regioner och andra berörda aktörer kan använda vid strategisk energi- och beredskapsplanering. Stödmaterialet ska bidra till ökad kunskap om vilka förmågor som finns tillgängliga lokalt och regionalt samt hur dessa kan värderas och användas inom ramen för energiplanering och krisberedskap. Myndigheterna ska i genomförandet av uppdraget föra dialog med relevanta länsstyrelser och kommuner.

Uppdraget ska redovisas och offentliggöras senast den 30 april 2026. Energimyndigheten och Svenska kraftnät ska även redovisa hur uppdraget har genomförts i respektive myndighets årsredovisning för 2026.

### *Översyn av det kommunalekonomiska utjämnningssystemet*

Den 2 juli 2024 publicerade Utjämningskommittén sitt betänkande Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50). Betänkandet innehåller en omfattande analys av det kommunalekonomiska utjämnningssystemet och dess effekter på likvärdighet, effektivitet och tillväxt. Syftet med utredningen var att säkerställa att utjämnningssystemet även framöver bidrar till jämlika ekonomiska förutsättningar för kommuner och regioner, samtidigt som det bevarar drivkrafter för effektivisering och lokal utveckling.

Kommittén konstaterar att utjämnningssystemet fyller en betydande funktion i att skapa likvärdiga möjligheter att tillhandahålla välfärdstjänster oberoende av skattekraft och strukturella förutsättningar. Samtidigt framhölls

behovet av att modernisera systemets beräkningsmodeller och förbättra träffsäkerheten, särskilt när det gäller att beakta skillnader i gleshet, socio-ekonomiska förhållanden och bebyggelsestruktur. I betänkandet föreslås bl.a. en ny gleshetsmodell baserad på bosättningsmönster samt att det införs en särskild öfaktor för kommuner med geografiska särdrag.

Kommittén föreslår vidare att garantinivån i inkomstutjämningen höjs till 116 procent samt förändringar i kostnadsutjämningen för att bättre spegla kommunernas strukturella förutsättningar. I betänkandet uppmärksammas även behovet av att minska antalet riktade statsbidrag och stärka det generella statsbidraget, för att ge kommuner och regioner större flexibilitet i sin resursanvändning.

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 25 Allmänna bidrag till kommuner) anger regeringen att beredningen av kommitténs förslag pågår inom Regeringskansliet. Som ett led i beredningen av Utjämningskommitténs betänkande har regeringen tagit fram en promemoria med förslag till förändringar av tillägget för administration i kostnadsutjämningen för kommuner (Fi2025/02010). Syftet med översynen är att säkerställa att modellen i högre grad reflekterar de strukturella merkostnader som uppstår i små och glesbefolkade kommuner, där de administrativa kostnaderna per invånare ofta är högre.

I promemorian föreslår regeringen att nuvarande gruppindelade modell ska behållas men att det samtidigt görs vissa justeringar för att spegla de olika befolknings- och avståndsförhållandena. Förändringarna syftar till att rikta ersättningen till kommuner med utmanande geografiska förutsättningar och att ersättningsnivåerna ska grundas på genomsnittliga administrativa kostnader inom respektive kommungrupp.

### *Politikens inriktning när det gäller det kommunalekonomiska utjämnningssystemet*

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) anger regeringen att den delvis delar kommitténs bedömning att utjämnningssystemet kan behöva justeras för att bättre uppfylla sitt syfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar utan att motverka effektivisering, utveckling eller tillväxt. Regeringen avser att under 2026 återkomma till riksdagen med förslag till ändringar i systemet, bl.a. i kompensationen för glesbygdsområden med få invånare.

Vidare framgår det av budgetpropositionen för 2026 att regeringen har inlett flera åtgärder för att hantera kommunsektorns strukturella utmaningar. Bland annat har regeringen gett kommunsamverkansorganisationerna Region 10 och Dalslandssamverkan vardera 1,5 miljoner kronor för att göra långsiktiga analyser av den kommunala kapaciteten. Därtill har Statskontoret fått i uppdrag att analysera och föreslå regelförenklingar och försöksverksamheter som kan undanröja hinder för en mer effektiv kommunal organisation.

I promemorian om förändringar av tillägget för administration i kostnads-utjämnningen konstaterar regeringen att den nuvarande modellen, där vissa kommuner får extra ersättning på grund av sina särskilda förutsättningar, behöver utformas så att den inte hindrar kommunernas långsiktiga utvecklingsförmåga. Regeringen framhåller att stödet inte bör bidra till att behålla kommunstrukturer som på sikt kan vara svåra att klara ekonomiskt utan att modellen i stället ska uppmuntra till hållbara lösningar som stärker kommunernas samlade kapacitet över tid. Regeringen föreslår att förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Slutligen beslutade regeringen den 15 september 2025 om ett direktiv (dir. 2025:79) till en utredning med uppdrag att analysera hur statliga åtgärder kan utformas för att motverka ökande kommunala och regionala skattesatser samt stimulera skattesänkningar. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 27 februari 2026.

### *EU-förordning om kritiska råvaror*

Den 23 maj 2024 trädde förordningen om kritiska råvaror (COM(2023) 160) ikraft. Förordningen syftar till att etablera en gemensam ram för att säkerställa en trygg och hållbar försörjning av råmaterial som är avgörande för unionens ekonomi, den gröna och digitala omställningen samt strategiska sektorer som försvaret och rymden. Förordningen fastställer riktlinjer för utvinning, förädling och materialåtervinning samt reglerar stöd till strategiska projekt inom råvaruförsörjning. Ett viktigt mål är att minska EU:s beroende av enskilda tredjeländer och att skapa robusta värdekedjor för strategiska material.

För lokalsamhällena kan förordningen innebära flera potentiella effekter. Till exempel ska strategiska projekt bedrivas med rättvisa samråd och respekt för mänskliga rättigheter, inklusive urfolks rättigheter. Vidare föreskrivs åtgärder för att främja lokal acceptans genom bl.a. ekonomiska fördelar och samhällsnytta, såsom nya arbetstillfällen och investeringar i lokal infrastruktur. Det ställs krav på projektägare att inkludera planer för att minska negativa sociala och miljömässiga effekter samt att skapa direkta fördelar för de berörda samhällena, vilket kan bidra till långsiktig utveckling och stabilitet i områden där gruv- och råvaruprojekt etableras. På lokal nivå innebär förordningen en rad specifika krav och möjligheter för samhällen som påverkas av gruv- och råvaruprojekt. I förordningen framhålls även vikten av att skapa sociala och ekonomiska vinster för de lokalsamhällen där strategiska projekt genomförs. Detta inkluderar skyldigheter för projektägare att säkerställa att verksamheten bedrivs med respekt för mänskliga rättigheter och att hålla rättvisa och inkluderande samråd med de berörda samhällena.

Vidare lyfter förordningen fram vikten av transparens och dialog för att bygga lokal acceptans. Lokalsamhällen ska involveras tidigt i processen för att bidra med sina perspektiv och säkerställa att deras intressen beaktas.

Som ett led i genomförandet av förordningen meddelade regeringen i ett pressmeddelande den 29 januari 2025 att den bl.a. har gett Sveriges geologiska undersökning i uppdrag att, i samverkan med andra relevanta myndigheter, intensifiera arbetet med att kartlägga förekomster av metaller och mineral som är viktiga för klimatomställningen. Uppdraget omfattar även att stärka kunskapsunderlaget om möjligheterna till återvinning och cirkulär användning av kritiska råmaterial.

Den 19 december 2024 beslutade regeringen att ge sex länsstyrelser (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Dalarna, Västmanland och Skåne) i uppdrag att samordna och underlätta tillståndprocesser för strategiska råvaruprojekt (KN2024/02517). Uppdraget syftar till att effektivisera handläggningen av tillståndsärenden, stärka dialogen mellan statliga och regionala aktörer samt bidra till ökad förutsägbarhet för investeringar inom utvinnings- och bearbetningsindustrin. Länsstyrelserna ska redovisa sitt arbete till Regeringskansliet senast den 30 april 2026.

### **Tidigare riksdagsbehandling**

Utskottet behandlade senast i februari 2025 motionsyrkanden liknande flera av de nu aktuella om en regionaliserad fastighetsskatt och andra förslag till åtgärder som på olika sätt syftar till att regionerna ska få möjlighet att behålla mer av värdet av bl.a. den el som producerats inom regionerna (bet. 2024/25:NU10). Förslagen avstyrktes med hänvisning bl.a. till pågående åtgärder och utredningar.

### **Utskottets ställningstagande**

I de aktuella motionerna föreslås tillkännagivanden om att bl.a. se över möjligheten att regionalisera fastighetsskatten, särskilt för elproducerande fastigheter och industrifastigheter. Motionärerna anför bl.a. att en större andel av de ekonomiska värden som genereras genom energiproduktion och industriell verksamhet bör stanna lokalt eller regionalt för att stärka kommuners och regioners långsiktiga utvecklingsförutsättningar.

När det gäller fastighetsskatten konstaterar utskottet att frågan om kommuners och regioners ekonomiska förutsättningar redan behandlas inom ramen för det kommunalekonomiska utjämningssystemet. Utjämningskommittén har i sitt betänkande SOU 2024:50 analyserat hur skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar kan utjämnas på ett sätt som främjar likvärdighet utan att motverka effektivitet eller tillväxt. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2026 har angett att beredningen av kommitténs förslag pågår och att regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag till ändringar i utjämningssystemet, bl.a. i syfte att bättre beakta förutsättningarna i glesbygdsområden med få invånare. Utskottet noterar även att regeringen parallellt bereder förslag om justeringar i kostnadsutjämningen samt har tillsatt en särskild utredning med uppdrag att analysera hur statliga

åtgärder kan motverka ökande kommunala och regionala skattesatser. Mot denna bakgrund bedömer utskottet att frågor om fördelning av skatteintäkter och kommuners ekonomiska bärkraft redan är föremål för ett samlat beredningsarbete och att det därför saknas skäl för riksdagen att i nuläget rikta några tillkännagivanden till regeringen om regionalisering av fastighets-skatten.

I de motionsyrkanden som utskottet tar ställning till i denna del föreslås även att en större del av värdena från kraftproduktion, särskilt vind- och vattenkraft, ska återföras till berörda kommuner och regioner genom olika former av ersättnings- eller intäktsdelningsmodeller.

Utskottet konstaterar att frågan om värddelning från vindkraft har utretts och behandlats under senare år. I betänkandet Värdet av vinden (SOU 2023:18) framhölls betydelsen av lokal nytta för att stärka acceptansen för vindkraftsutbyggnad. Som ett led i det fortsatta arbetet har regeringen bl.a. presenterat promemorian Intäktsdelning från vindkraftsanläggningar (Fi2025/01742), där olika modeller för hur ekonomiska värden från vindkraft kan tillfalla kommuner och närboende analyseras. Promemorian innehåller förslag om ett nytt system för ersättning till närboende samt redovisar överväganden om hur ersättningsmodeller kan utformas på ett förutsägbart och transparent sätt. Utskottet konstaterar också att promemorian innehåller lagförslag som ska träda i kraft den 1 juli 2026. Utskottet vill i detta sammanhang även hänvisa till regeringens redovisning till riksdagen, under interpellationen den 5 december 2025, där det framfördes att kommuner med vindkraft ska få del av den ersättning som beslutades i budgetpropositionen för 2025 och att Regeringskansliet bereder de förordningsändringar som krävs för en utbetalningsmodell. Vidare framgår det att ersättningen ska betalas ut utifrån vilken kommun vindkraftverket är placerat i och att regeringen avser att återkomma i frågan i närtid, varpå den ansvariga utbetalande myndigheten ska fördela 2025 års ersättning till berörda kommuner.

När det gäller vattenkraft och andra former av naturresursutnyttjande konstaterar utskottet att regeringen även vidtar åtgärder som syftar till att stärka kunskapsunderlaget om dessa verksamheters betydelse på lokal, regional och nationell nivå. Utskottet konstaterar i detta sammanhang att regeringen har gett Energimyndigheten och Svenska kraftnät i uppdrag att tydliggöra vattenkraftens nyttor för elsystemet, inklusive dess betydelse för lokal och regional elförsörjning samt beredskap. Uppdraget omfattar även mindre vattenkraftsanläggningar och ska resultera i stödmaterial för strategisk energi- och beredskapsplanering hos bl.a. kommuner och regioner. Utskottet bedömer att detta arbete kan bidra till ett fördjupat och mer samlat underlag för den fortsatta beredningen av frågor som rör vattenkraftens roll och betydelse. Därtill kvarstår utskottets bedömning att frågan om ekonomisk ersättning och förändringar av ersättnings- eller intäktsmodeller redan är föremål för ett pågående beredningsarbete när det kommer till ändringar i utjämningsystemet.

I de motionsyrkanden som rör återföring av värden från naturresurser i ett bredare perspektiv, såsom gruvnäring, skogsbruk och statligt ägda bolag, konstaterar utskottet att dessa frågor aktualiserar avvägningar mellan nationella intäkter, regional utveckling och likvärdiga förutsättningar i hela landet. Utskottet noterar att regeringen bl.a. genom den pågående översynen av det kommunalekonomiska utjämnningssystemet, genom beredningen av förslag om vindkraftsersättning samt genom genomförandet av EU-förordningen om kritiska råvaror arbetar med frågor som rör både lokal nytta, regional utveckling och långsiktigt hållbar resursanvändning. Mot bakgrund av pågående utrednings- och beredningsarbete som rör kommuners och regioners ekonomiska förutsättningar, värddelning från energiproduktion samt styrning av naturresursbaserad verksamhet anser utskottet att flera av de frågor som motionärerna tar upp redan är föremål för utredningar eller bereds inom Regeringskansliet. Utskottet bedömer därför att det i nuläget inte finns skäl för riksdagen att rikta tillkännagivanden till regeringen i enlighet med motionerna.

Utskottet föreslår därmed att riksdagen avslår motionsyrkandena.

## Lokalisering av statliga myndigheter

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lokalisering av statliga myndigheter. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående insatser.

Jämför reservation 12 (S, V).

### Motionerna

Fredrik Olovsson m.fl. (S) föreslår i kommittémotion 2025/26:3595 yrkande 2 ett tillkännagivande om att ta fram ett program för ny- och omlokalisering av statliga myndigheter. Vidare föreslås i yrkande 3 ett tillkännagivande om en uppföljning av myndigheters lokalisering av funktioner för att säkerställa fortsatt statlig närvaro i hela landet och undvika centralisering. Motionärerna menar att staten behöver motverka den pågående centraliseringen, säkerställa att nya myndigheter provas för placering utanför storstäderna och återuppta arbetet med omlokaliseringar, så att statens närvaro, legitimitet och bidrag till lokal och regional utveckling stärks i hela landet.

I kommittémotion 2025/26:3721 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om omlokalisering av statliga jobb. Motionärerna anser att omlokaliseringsarbetet måste fortsätta och att servicekontor och myndighetsfunktioner bör förläggas till fler orter för att stärka statens närvaro och utvecklingen i hela landet.

Marie Olsson m.fl. (S) föreslår i motion 2025/26:616 ett tillkännagivande om att fler offentliga arbetstillfällen ska förläggas utanför storstäderna för att stärka arbetsmarknaden i hela landet. Motionärerna anser att staten ska gå före

i decentraliseringen av jobb för att stärka arbetsmarknaden och utvecklingen i hela landet.

Niels Paarup-Petersen (C) föreslår i motion 2025/26:843 ett tillkännagivande om att utreda myndighetsplaceringar i hela landet. Motionären anser att mer behöver göras för att bryta Stockholmscentreringen och att nya lokaliseringar bör grundas på regionala näringsstrukturer och samhällsbehov.

## **Bakgrund och pågående arbete**

### *Principer för placering av statliga myndigheter*

Riksdagen har tidigare tillkännaggett principer för placeringen av statliga myndigheter, med syftet att stärka den statliga närvaron utanför storstäderna och bidra till en balanserad regional utveckling. Hösten 1996 tillkännagav riksdagen för regeringen att den bör beakta geografiska faktorer vid lokaliseringsbeslut och överväga omlokalisering av myndigheter till områden utanför storstadsregionerna (bet. 1996/97:AU2, rskr. 1996/97:106).

Utskottet noterade 2016 att utvecklingen under lång tid inte följt dessa principer och föreslog därför att riksdagen skulle tillkännage för regeringen att den skulle pröva möjligheterna att öka omlokaliseringen av myndigheter. Samtidigt framhöll utskottet vikten av att regeringen återrappporterar vilka åtgärder som vidtagits och hur principerna tillämpas. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (bet. 2015/16:NU17, rskr. 2015/16:201). I budgetpropositionen för 2020 redovisade regeringen tillkännagivandet som slutbehandlat och anförde att den mellan 2015 och 2019 hade fattat 21 beslut om omlokalisering av hela eller delar av verksamheter för 20 olika myndigheter (prop. 2019/20:1 utg.omr. 2).

### *Riksrevisionens rapport om etablering av myndigheter utanför Stockholm*

Regeringens skrivelse 2022/23:125, som behandlar Riksrevisionens rapport om etablering av myndigheter utanför Stockholm, innehåller en bedömning av Riksrevisionens granskning av regeringens lokalisering av statliga myndigheter till orter utanför huvudstaden. Syftet med Riksrevisionens granskning var att undersöka om regeringens beslut om myndighetsplaceringar har bidragit till att stärka den regionala utvecklingen och samtidigt säkerställa myndigheternas effektivitet. Riksrevisionen konstaterade att lokaliseringsbesluten under perioden 2004–2020 i viss mån hade uppfyllt målen och hade en positiv men begränsad effekt på den regionala utvecklingen. Myndigheterna bedömdes ha haft tillräckliga förutsättningar för att bedriva verksamheten effektivt på lång sikt, även om vissa utmaningar hade noterats vid rekrytering av specialistkompetens.

Regeringen instämde i Riksrevisionens bedömning men underströk att ytterligare insatser krävs för att förbättra spridningen av statliga arbetstillfällen i hela landet. Exempelvis framhöll regeringen betydelsen av att analysera

regionala konsekvenser vid lokaliseringsbeslut och av att följa den geografiska fördelningen av statliga jobb genom länsstyrelsernas redovisningar. Samtidigt lyfte regeringen fram möjligheterna med ökat distansarbete för att skapa större flexibilitet i myndigheters lokalisering.

Utskottet, som behandlade skrivelsen i betänkande 2023/24:NU6, delade i huvudsak regeringens slutsatser. Utskottet framhöll vikten av en fortsatt tydlig statlig närvaro i hela landet för att uppnå en hållbar regional utveckling. Utskottet noterade även att regeringen redan vidtagit åtgärder, såsom uppdrag till Statens servicecenter att öppna fler servicekontor, för att förstärka den statliga servicen i olika delar av landet.

Utskottet betonade vidare att lokaliseringen av statliga myndigheter bör ses som en viktig del av den regionala utvecklingspolitiken och framhöll riksdagens principer om att undvika en överkoncentration av arbetstillfällen till Stockholm. I detta sammanhang uppmuntrades regeringen att överväga fler omlokaliseringar och nyetableringar av myndigheter i linje med riksdagens tidigare beslut och de regionala behoven. Utskottet föreslog att skrivelsen skulle läggas till handlingarna, med hänvisning till regeringens pågående arbete och Riksrevisionens rekommendationer som en grund för fortsatta insatser. I betänkandet fanns fem reservationer (S, V, C och MP).

### *En översyn av mindre myndigheters uppgifter och organisering*

I februari 2025 presenterades betänkandet En effektivare organisering av mindre myndigheter – analys och förslag (SOU 2025:13) som en del av utredningens uppdrag att se över hur statens mindre myndigheter kan organiseras mer ändamålsenligt. Utredningen har syftat till att stärka förvaltningspolitikens långsiktighet och säkerställa att även mindre myndigheter har förutsättningar att utföra sina uppdrag effektivt och rättssäkert.

I utredningen konstateras det att ett stort antal små myndigheter i dag har begränsade administrativa och strategiska resurser, vilket skapar sårbarhet och riskerar att påverka kvaliteten i myndighetsutövningen. I betänkandet lyfts därför behovet av en mer samlad och strukturerad organisering av myndigheternas verksamhet vilket kan förbättra förutsättningarna för att upprätthålla effektivitet och kontinuitet i verksamheten.

Utredningen analyserar ett antal organisatoriska modeller, bl.a. sammanslagning av myndigheter, gemensamma funktioner och inordning av mindre myndigheter i större myndigheter, och redogör för hur dessa förändringar påverkar myndigheternas kapacitet att hantera bl.a. digitalisering, kompetensförsörjning, intern styrning och krisberedskap. Enligt betänkandet bör organisatoriska förändringar utformas med utgångspunkt i verksamhetens behov och långsiktiga stabilitet.

I utredningen behandlas även konsekvenserna av organisatoriska förändringar i förhållande till myndigheternas lokalisering. Utredningen konstaterar att förändrad organisering i vissa fall kan påverka den geografiska

närvaron men betonar att lokalisering inte ska ses som ett fristående styrmedel utan som en del av helhetsbedömningen vid förändringar av myndighetsstrukturer. Utredningen pekar även på att vissa verksamheter förutsätter lokal närvaro, medan andra funktioner kan samlas eller samordnas utan att verksamhetens kvalitet påverkas negativt.

Vidare framhåller utredningen att lokalisering av verksamheter bör analyseras i relation till befintliga organisatoriska strukturer, inklusive större myndigheters regionala eller nationella organisation. En sådan samordning kan enligt betänkandet bidra till mer stabila kompetensmiljöer och skapa förutsättningar för en effektiv förvaltningsstruktur. Utredningen påpekar också att förändringar i myndighetsorganisationen bör föregås av konsekvensanalyser som omfattar effekter på tillgänglighet, kompetensförsörjning och geografisk spridning.

Utredningens betänkande bereds i nuläget inom Regeringskansliet.

## **Tidigare riksdagsbehandling**

Utskottet behandlade i februari 2025 ett flertal motionsyrkanden liknande de nu aktuella om etablering av myndigheter utanför Stockholm (bet. 2024/25:NU10). Motionsyrkandena avstyrktes bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

## **Utskottets ställningstagande**

I motionerna förordas bl.a. att regeringen ska ta fram ett program för omlokalisering av statliga myndigheter, löpande följa upp myndigheters lokalisering och genomföra fler omlokaliseringar av statliga jobb till utanför Stockholm. Utskottet vill med anledning av dessa förslag anföra följande. Liksom tidigare år konstaterar utskottet att staten har en viktig roll i att stärka regional utveckling och säkerställa en jämn fördelning av statliga arbetstillfällen. Regeringen har i den nationella strategin för hållbar regional utveckling lyft fram behovet av en utbyggd statlig närvaro för att stödja hållbar utveckling i hela landet. Utskottet konstaterar att regeringen redan har fattat flera beslut om omlokaliseringar av statliga myndigheter, vilket också bekräftas i Riksrevisionens granskning (skr. 2022/23:125). Under perioden 2015–2019 genomfördes exempelvis 21 lokaliseringsbeslut som innebar att delar av eller hela myndigheter flyttades från Stockholms län till andra delar av landet. Utskottet konstaterar även att arbetet för ökad statlig närvaro fortsätter genom exempelvis öppnandet av fler servicekontor.

Utskottet vill därutöver hänvisa till det betänkande som presenterades i februari 2025 om en effektivare organisering av mindre myndigheter (SOU 2025:13), där frågor om myndigheters organisering, kapacitet och långsiktiga stabilitet analyseras. I betänkandet framhålls att organisatoriska förändringar, inklusive frågor om lokalisering, bör utformas utifrån verksamhetens behov och föregås av samlade konsekvensanalyser. Därtill betonas det i betänkandet

att omlokalisering inte bör användas som ett fristående styrmedel utan ingå som en del av en helhetsbedömning vid förändringar av myndighetsstrukturer. Utskottet bedömer att detta arbete ger regeringen ett viktigt underlag för att pröva behovet av eventuella förändringar för framtiden.

Mot bakgrund av pågående arbete anser utskottet att det i nuläget inte finns något behov av några tillkännagivanden i enlighet med vad som förordas i motionerna.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

## Insatser för vissa regioner

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om insatser för vissa regioner. Utskottet hänvisar bl.a. till att riksdagen inte bör behandla frågor som rör enskilda regioner.

### Motionerna

I motion 2025/26:451 av Serkan Köse (S) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta fram en nationell strategi för skärgården och kustkommunerna.

I motion 2025/26:604 av Lars Isacson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör säkerställa en stärkt statlig närvaro i Dalarna, bl.a. genom fler offentliga arbetstillfällen och en långsiktigt tryggad service via statliga servicekontor.

I motion 2025/26:660 av Kristoffer Lindberg (S) föreslås ett tillkännagivande om att undersöka förutsättningarna för att prioritera omlokalisering av statliga arbetstillfällen till Gävleborg.

Hanna Westerén (S) föreslår i motion 2025/26:671 ett tillkännagivande om vikten av att Sverige har en öpolitik.

I motion 2025/26:1382 av Marcus Andersson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om behovet av att stärka energiförsörjningen, utveckla näringslivet och främja den gröna samt digitala omställningen i Västsverige.

I motion 2025/26:1852 av Lena Bäckelin m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att strategin för den gröna industriella omställningen i norra Sverige bör uppdateras till att omfatta de sex nordligaste länen.

I motion 2025/26:3584 av Mattias Vepsä m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att understödja Stockholmsregionen som hållbar tillväxtmotor.

I motion 2025/26:1230 av Erik Ezelius (S) föreslås ett tillkännagivande om industrin i Västsverige.

I motion 2025/26:2704 av Arber Gashi (S) föreslås ett tillkännagivande om att fortsätta arbetet för en statlig närvaro i hela landet.

I motion 2025/26:785 av Dennis Dioukarev m.fl. (SD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att göra Göteborg till en experimentstad för ny teknik.

I motion 2025/26:1660 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om den skånska landsbygden som bostadsort.

I motion 2025/26:2241 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att ta fram en östrategi specifik för Sveriges öar.

I motion 2025/26:2273 av Johanna Rantsi (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att uppmuntra införandet av regionala skärgårdssamordnare.

I motion 2025/26:2490 av Jesper Skalberg Karlsson (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att införa ett Gotlandsstöd med inspiration från Norrlandsstödet.

I motion 2025/26:2507 av Jesper Skalberg Karlsson (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga nya åtgärder som kompletterar lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning för att beakta permanenta merkostnader på Gotland.

I motion 2025/26:3350 av Helena Storckenfeldt och Lars Püss (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att lokalisera en statlig myndighet till Halland.

I motion 2025/26:3691 av Kjell-Arne Ottosson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att främja fastboendes villkor i Sveriges ö- och skärgårdsområden.

I motion 2025/26:3708 av Mathias Bengtsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur den statliga närvaron kan stärkas i Dalarna.

I motion 2025/26:3787 av Magnus Jacobsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att ta bort hinder för Kiruna kommuns möjligheter till utveckling och tillväxt.

I motion 2025/26:3805 av Malin Danielsson m.fl. (L) föreslås ett tillkännagivande om Stockholm som nationellt innovationsområde.

## **Bakgrund och pågående arbete**

### *Tillväxtverkets rapport om det regionala utvecklingsarbetet*

I rapporten Regionalt utvecklingsarbete 2024 redovisar Tillväxtverket en sammanställning av regionernas och Gotlands kommuns genomförande av det regionala utvecklingsarbetet under 2024 (dnr Ä 2025-638). Myndigheten konstaterar att arbetet fortfarande utgår från den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 och präglas av ett långsiktigt territoriellt perspektiv. Regionerna beskriver hur de gör insatser för att stärka lokal och regional kapacitet inom områden som innovation, kompetensförsörjning, näringslivsutveckling, digitalisering och klimatomställning.

Tillväxtverket påpekar att samverkan även under 2024 utgör en viktig del i regionernas arbete. Regionerna samarbetar med kommuner, statliga myndigheter, länsstyrelser, lärosäten, civilsamhälle och näringsliv för att

hantera komplexa samhällsutmaningar och för att stärka förutsättningarna för hållbar utveckling. Myndigheten noterar samtidigt att skillnader kvarstår mellan regioner när det gäller kapacitet, resurser och förmåga att bedriva strategiskt utvecklingsarbete, särskilt inom områden som digital infrastruktur, kompetensförsörjning och klimatomställning.

I rapporten framhålls att hållbarhetsdimensionerna integreras i regionernas arbete men att betoningen varierar. Miljömässig hållbarhet är fortfarande starkt representerad, medan den sociala dimensionen i vissa regioner är mindre utvecklad. Flera regioner rapporterar att den ekonomiska omställningen, inklusive näringslivets gröna omställning, kräver ökade insatser för innovation, arbetsmarknadsomställning och kompetensförsörjning.

Tillväxtverket uppmärksammar även att regionernas förutsättningar i hög grad påverkas av demografiska trender, arbetsmarknadens struktur och geografiska särdrag. Flera regioner lyfter att minskande befolkning, bristande kompetensförsörjning och stora geografiska avstånd fortsätter att utgöra betydande utmaningar. Samtidigt lyfter Tillväxtverket att regionerna utvecklar nya arbetssätt och förstärker den strategiska kapaciteten, bl.a. genom satsningar på samverkan i större geografiska funktionella regioner.

Tillväxtverket konstaterar att uppföljningen av det regionala utvecklingsarbetet fortfarande försvåras av de nuvarande rapporteringsmodellerna och av den bredd av insatser som ingår i politikområdet. Myndigheten framhåller att utvecklade former för uppföljning och resultatmätning är nödvändiga för att tydligare kunna bedöma effekter och långsiktiga resultat av regionernas arbete.

## **Tidigare riksdagsbehandling**

Utskottet behandlade i februari 2025 ett flertal motionsyrkanden liknande flera av de nu aktuella om åtgärder för att stärka den regionala utvecklingen och riktade insatser till specifika områden (bet. 2024/25:NU10). Motionsyrkandena avstyrktes bl.a. med hänvisning till att riksdagen inte tar ställning till insatser för enskilda orter och regioner.

## **Utskottets ställningstagande**

I ett antal motioner föreslås åtgärder och insatser som syftar till att främja utvecklingen i specifika län eller regioner. Utskottet vill, liksom tidigare år då liknande förslag har hanterats, uttrycka förståelse för ambitionen att lyfta fram utmaningar eller framgångsrika insatser i vissa geografiska områden. Utskottet anser dock att prövningen av sådana förslag ska utgå från det övergripande målet för den regionala tillväxtpolitiken: att främja utvecklingskraft i hela landet och stärka den lokala och regionala konkurrenskraften.

Utskottet vidhåller sin principiella hållning att åtgärder och insatser för specifika delar av landet i första hand bör hanteras inom ramen för de möjlig-

heter som riksdagen och regeringen anförtror de regionala organen och berörda myndigheter. Utskottet ser därför inget skäl att göra avsteg från denna princip.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

# Reservationer

## 1. Insatser för regional utveckling och tillväxt, punkt 1 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna  
 2025/26:490 av Björn Wiechel (S) och  
 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 2 och  
 avslår motionerna  
 2025/26:221 av Elsa Widding (-),  
 2025/26:770 av Lena Bäckelin (S),  
 2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1,  
 2025/26:1660 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkande 5,  
 2025/26:1889 av Caroline Högstrom m.fl. (M),  
 2025/26:2678 av Robert Olesen (S),  
 2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 16 och  
 2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 48.

### *Ställningstagande*

Sverige har skilda regionala förutsättningar för tillväxt och utveckling. I glesbefolkade områden är möjligheterna att hantera strukturella utmaningar ofta mer begränsade, vilket ökar behovet av statligt ansvarstagande. En långsiktigt hållbar regionalpolitik behöver därför utgå från dessa skillnader och bidra till att minska klyftorna mellan olika delar av landet.

Vi anser att staten i detta sammanhang har en central roll att spela genom riktade ekonomiska satsningar, förbättrad infrastruktur och stärkt samordning mellan staten, regionerna och kommunerna för att bättre hålla ihop landet. Ett mer långsiktigt stöd till glesbygdsområden är nödvändigt för att stärka regional tillväxt, motverka avfolkning och säkerställa att politiken bättre anpassas till regionala behov, i syfte att ge hela landet de förutsättningar som krävs för att möta framtidens krav.

Lands- och glesbygderna står inför betydande utmaningar som påverkar företagens förutsättningar att växa och bidra till lokal och regional utveckling och upprätthålla en livskraftig företagsamhet. För att möta dessa behov införde den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen ett särskilt statsbidrag på 70 miljoner kronor per år till Sveriges 39 minsta kommuner. Detta stöd har haft

en stor betydelse för att utveckla näringslivet och stötta företagen. Kommuner som har tagit del av stödet vittnar om att det varit avgörande för att kunna prioritera näringslivs- och företagsutveckling. Vi är oroliga över att detta stöd nu har avskaffats och menar att regeringen därigenom försämrar förutsättningarna för en långsiktig näringslivsutveckling i glesbygd och på landsbygden. Vi vill att statsbidraget återinförs och höjs med ytterligare medel för att möta lokala och regionala behov.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

## **2. Insatser för regional utveckling och tillväxt, punkt 1 (V)**

av Håkan Svenneling (V).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 16 och avslår motionerna

2025/26:221 av Elsa Widding (-),

2025/26:490 av Björn Wiechel (S),

2025/26:770 av Lena Bäckelin (S),

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1,

2025/26:1660 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkande 5,

2025/26:1889 av Caroline Högström m.fl. (M),

2025/26:2678 av Robert Olesen (S),

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 48 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 2.

### *Ställningstagande*

Genom att utveckla samverkan mellan de nordiska länderna, särskilt med Norge och Finland, kan gemensamma lösningar på regionala utmaningar identifieras och genomföras. Jag anser att regeringen tillsammans med övriga nordiska länder bör ta initiativ för att fördjupa samarbetet inom områden som infrastruktur, kapitalförsörjning för landsbygden, hållbar livsmedelsproduktion, forskning, arbetsmarknad och samhällsservice. Jag menar att en konkret och omfattande samverkan på nordisk nivå är särskilt angelägen inom infrastrukturområdet, där förbättrad tillgång kan främja både näringsliv och samhällsutveckling i gränsregionerna. Vidare ser jag en möjlighet att genom samverkan mellan de nordiska utbildningssystemen skapa starkare kopplingar mellan regionala högskolor, vilket kan bidra till att bygga nya näringar och stärka småföretagen i regioner med stora utvecklingsbehov. Jag förordar

således att regeringen ska prioritera en utökad nordisk samverkan inom framtida landsbygds- och regionalpolitisk utveckling.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

### **3. Insatser för regional utveckling och tillväxt, punkt 1 (C)**

av Anders Ådahl (C).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 48 och avslår motionerna

2025/26:221 av Elsa Widding (-),

2025/26:490 av Björn Wiechel (S),

2025/26:770 av Lena Bäckelin (S),

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1,

2025/26:1660 av Peter Ollén m.fl. (M) yrkande 5,

2025/26:1889 av Caroline Högstöm m.fl. (M),

2025/26:2678 av Robert Olesen (S),

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 16 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 2.

#### *Ställningstagande*

Sverige är ett land med stora geografiska skillnader och skiftande lokala förutsättningar. Förutsättningarna för att bedriva verksamhet, upprätthålla välfärd och säkerställa samhällsservice skiljer sig åt väsentligt mellan storstadsregioner och landsbygd. Trots detta präglas lagstiftning och nationellt beslutsfattande alltför av ett generellt och i praktiken ofta storstadsanpassat perspektiv. Detta riskerar att leda till regler och styrmodeller som missgynnar landsbygden och mindre kommuner, och som i förlängningen försvårar möjligheterna att leva, bo och verka i hela landet. En återkommande utmaning i svenskt beslutsfattande är att lagar, regler och styrmodeller utformas utifrån generella förutsättningar som i praktiken ofta missgynnar landsbygden och mindre kommuner.

Mot denna bakgrund anser jag att en obligatorisk konsekvensbedömning ur landsbygdsperspektiv bör införas i lagstiftningsprocessen. En sådan prövning bör genomföras systematiskt i samband med att lagar och förordningar tas fram, i syfte att identifiera och motverka oavsiktliga negativa effekter för landsbygden. Vidare bör denna funktion garanteras genom inrättandet av en

landsbygdskommission, med en roll som delvis kan jämföras med Lagrådets, och med uppgift att granska förslag ur ett landsbygdsperspektiv.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

#### **4. Kommersiell och offentlig service, punkt 2 (S)**

av Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

##### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:1246 av Anna-Caren Säterberg och Lena Bäckelin (båda S) och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 17 och

avslår motionerna

2025/26:612 av Lars Isacson m.fl. (S),

2025/26:1269 av Niklas Karlsson m.fl. (S),

2025/26:2334 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S),

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 2, 4 och 12,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41,

2025/26:3023 av Heléne Björklund (S),

2025/26:3038 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M) och

2025/26:3434 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

##### *Ställningstagande*

Vi anser att det för närvarande är alltför svårt att etablera nya matbutiker, särskilt i landsbygdsområden där behovet av ökad konkurrens och förbättrad service är stort. Konkurrenshämmande avtal och bestämmelser utgör ofta hinder för nyetableringar. Vi menar därför att det behövs åtgärder för att förenkla för nya matbutiker att etableras, exempelvis genom att begränsa konkurrenshämmande avtal och utreda möjligheterna att ändra i plan- och bygglagen för att underlätta etableringsprocessen.

För att stärka konkurrensen på landsbygden och säkerställa tillgången till service föreslår vi att regeringen prioriterar att EU-medel från regionalstödet riktas mot insatser som främjar fungerande service och sund konkurrens på Sveriges landsbygd. Detta är en viktig del i att skapa förutsättningar för en levande landsbygd där invånarna har tillgång till de varor och tjänster de behöver.

Parallellt med detta vill vi även understryka att statlig service är en central del av samhällskontraktet. En likvärdig statlig närvaro i hela landet bidrar till trygghet, jämlikhet och regional utveckling. Personlig service och lokala

servicekontor fyller fortfarande en viktig funktion, särskilt för grupper som inte fullt ut kan ta del av digitala lösningar. Staten bör därför värna och utveckla sin närvaro i hela landet samt pröva nya etableringar där tillgången till statlig service är begränsad. En aktiv politik för statlig närvaro är nödvändig för att stärka lokal utveckling, effektiv resursanvändning och sammanhållning i Sverige.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

## **5. Kommersiell och offentlig service, punkt 2 (V)**

av Håkan Svenneling (V).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 2, 4 och 12 samt avslår motionerna

2025/26:612 av Lars Isacsson m.fl. (S),

2025/26:1246 av Anna-Caren Säterberg och Lena Bäckelin (båda S),

2025/26:1269 av Niklas Karlsson m.fl. (S),

2025/26:2334 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S),

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41,

2025/26:3023 av Heléne Björklund (S),

2025/26:3038 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M),

2025/26:3434 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 17.

### *Ställningstagande*

Jag anser att den kommersiella servicen, såsom lanthandlar och drivmedelsstationer, spelar en nyckelroll för landsbygdens livskraft. Dessa verksamheter utgör ofta nav för både vardagsliv, näringsverksamhet och lokal beredskap. Samtidigt präglas deras villkor av svaga marknadsförutsättningar, höga kostnader och strukturer där stora aktörer sätter villkor som mindre verksamheter har svårt att bära. På motsvarande sätt står många mindre drivmedelsstationer inför omfattande omställningskrav, inte minst kopplade till klimatomställningen, utan att ha tillgång till de resurser som krävs för nödvändiga investeringar. Jag menar att staten har ett ansvar för att säkerställa att omställningen inte leder till försämrad tillgänglighet eller ytterligare urholkning av statlig närvaro i glesbefolkade områden.

Även tillgången till apotek och läkemedelsservice är avgörande för människors trygghet och hälsa. Digitala lösningar kan vara ett viktigt komplement,

men de kan inte ersätta behovet av fysisk närvaro och lokalt anpassade lösningar i hela landet. Erfarenheterna visar att marknadens funktionssätt inte förmår säkerställa en likvärdig apoteksservice i glesbygd och på landsbygden. Det finns därför skäl för staten att ta ett tydligare ansvar för att garantera tillgången till läkemedel och apoteksservice inom rimliga avstånd, inte minst med hänsyn till beredskap och samhällssäkerhet.

Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör ta ett samlat grepp om frågan om offentlig och kommersiell service i hela landet. En nationell strategi för samhällsservice, där kommersiell service, apotek och statlig närvaro ses i ett sammanhang, är nödvändig för att säkerställa långsiktigt hållbara lösningar. Detta är avgörande för att hela Sverige ska kunna leva, utvecklas och hålla ihop.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

## **6. Kommersiell och offentlig service, punkt 2 (C)**

av Anders Ådahl (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41 och avslår motionerna

2025/26:612 av Lars Isacson m.fl. (S),

2025/26:1246 av Anna-Caren Säterberg och Lena Bäckelin (båda S),

2025/26:1269 av Niklas Karlsson m.fl. (S),

2025/26:2334 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S),

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 2, 4 och 12,

2025/26:3023 av Heléne Björklund (S),

2025/26:3038 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M),

2025/26:3434 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 17.

### *Ställningstagande*

Den kommersiella servicen i Sveriges gles- och landsbygdsområden spelar en avgörande roll för att människor ska kunna bo och verka i hela landet. De senaste årens höga elpriser och den ökade inflationen har dock inneburit stora påfrestningar för många småhandlare, särskilt i områden med begränsat kundunderlag. Detta har gjort det allt svårare för lokala butiker att överleva, trots att deras närvaro är avgörande för både boende och näringsliv. Jag anser att stödet för kommersiell service måste stärkas och utformas så att det

effektivt möter de behov som finns, för både drift och investeringar. Tillväxtverkets rapport från april 2024 visar att många serviceställen vill investera i energieffektiviseringar för att sänka sina kostnader på sikt. I rapporten betonas också vikten av grundläggande kommersiell service för Sveriges krisberedskap, vilket ytterligare understryker betydelsen av att upprätthålla detta stöd.

Det är dock uppenbart att dagens system för stödet behöver ses över. Anslaget till kommersiell service är uppdelat mellan åtta olika poster och administreras av flera myndigheter, däribland Tillväxtverket, regionerna och länsstyrelserna. Denna uppdelning riskerar att leda till att medlen fastnar i administration i stället för att nå de företagare som verkligen behöver dem. Jag anser att regeringen bör se till att Tillväxtverket ser över hur stödet hanteras för att säkerställa att administrationen minimeras, så att anslagna medel når fram till näringsidkarna på ett effektivt sätt.

För att säkerställa en levande landsbygd och ett starkt lokalt näringsliv måste stödet för kommersiell service förbättras och effektiviseras. Detta är en förutsättning för att möta de utmaningar som handeln på landsbygden står inför och för att bidra till Sveriges långsiktiga utveckling.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

## **7. Kommersiell och offentlig service, punkt 2 (MP)**

av Katarina Luhr (MP).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3434 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2025/26:612 av Lars Isacson m.fl. (S),

2025/26:1246 av Anna-Caren Säterberg och Lena Bäckelin (båda S),

2025/26:1269 av Niklas Karlsson m.fl. (S),

2025/26:2334 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S),

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 2, 4 och 12,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 41,

2025/26:3023 av Heléne Björklund (S),

2025/26:3038 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M) och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 17.

### *Ställningstagande*

Statlig närvaro i hela landet är en avgörande förutsättning för att Sverige ska hålla ihop. En jämlik tillgång till statlig samhällsservice, både genom personliga möten och genom digitala lösningar, är viktig för demokrati, rättssäkerhet och människors förtroende för det offentliga. När staten finns närvarande i olika delar av landet skapas inte bara tillgång till service utan även stabila arbetsmarknader, bättre förutsättningar för regional utveckling och ökad jämställdhet.

Jag anser att staten har ett särskilt ansvar för att säkerställa att tillgången till samhällsservice är likvärdig oavsett bostadsort. I dag är denna tillgång ojämnt fördelad, vilket riskerar att förstärka regionala skillnader och försvaga både den lokala utvecklingskraften och tilliten till samhällsinstitutionerna, särskilt i lands- och glesbygdsområden. En samordnad och långsiktig statlig närvaro är därför nödvändig för att människor ska kunna bo, arbeta och verka i hela landet på jämförbara villkor.

Vidare är det viktigt att statens insatser för samhällsservice utformas med ett helhetsperspektiv, där service, arbetsmarknad, jämställdhet och regional utveckling ses i ett sammanhang. Insatser för att stärka statlig närvaro bör därför följas upp och utvärderas löpande, så att de kan utvecklas och anpassas till olika lokala och regionala förutsättningar och det bör säkerställas att de bidrar till avsedda samhällsmål.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

### **8. Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter, punkt 3 (S)**

av Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna  
 2025/26:654 av Peder Björk m.fl. (S) och  
 2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 27 och  
 avslår motionerna  
 2025/26:156 av Eric Palmqvist m.fl. (SD),  
 2025/26:989 av Helena Lindahl (C),  
 2025/26:1117 av Anne-Li Sjölund (C),  
 2025/26:1132 av Martina Johansson (C),  
 2025/26:1890 av Viktor Wärnick (M),  
 2025/26:1944 av Lars Isacson (S),  
 2025/26:2711 av Saila Quicklund (M),

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 7 och 15,  
2025/26:2835 av Anders Ådahl m.fl. (C) yrkande 9,  
2025/26:2973 av Mathias Bengtsson (KD),  
2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 4 och 5,  
2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 14,  
2025/26:3418 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 9,  
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 46,  
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21,  
2025/26:3614 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt  
2025/26:3750 av Kjell-Arne Ottosson (KD).

### *Ställningstagande*

Sverige står inför en växande efterfrågan på förnybar el för att möta framtidens behov och säkerställa en hållbar energiförsörjning. Vindkraften har en central roll i denna omställning. För att vindkraften ska kunna byggas ut i den takt som krävs för industrins elektrifiering, klimatomställningen och stärkt konkurrenskraft är det avgörande att kommunerna får tydliga och långsiktigt hållbara incitament att medverka i etableringar. Vi anser att staten måste ta ett större ansvar för att skapa förutsägbarhet och rättvisa i de ekonomiska villkoren för kommuner som tar ansvar för Sveriges elproduktion. Kommunerna upplåter mark, hanterar lokala konsekvenser för infrastruktur och samhällsservice samt bär ett betydande planeringsansvar. För att detta ansvarstagande ska vara möjligt även framöver krävs det att utlovade kompensationsmodeller fungerar i praktiken och att ersättningar betalas ut på ett transparent och tillförlitligt sätt.

I budgetpropositionen för 2025 aviserade regeringen att kommuner med vindkraft ska få del av en ekonomisk ersättning. Avsaknaden av genomförda utbetalningar och tydliga besked om när och hur ersättningen ska tillföras kommunerna har skapat osäkerhet i den kommunala budgetplaneringen. Denna brist på förutsägbarhet försvårar långsiktig planering, riskerar att fördröja investeringar och undergräver förtroendet för statens åtaganden. I ett läge där behovet av ny elproduktion är stort riskerar detta även att hämma viljan att tillstyrka nya vindkraftsprojekt.

Vi vill i detta sammanhang särskilt framhålla att ersättningssystemen även behöver omfatta kommuner som redan har tagit ett betydande ansvar genom omfattande befintliga vindkraftsetableringar. En ekonomisk återbäring för redan producerad el är central för legitimiteten i vindkraftsutbyggnaden och för att säkerställa att lokalsamhällen som under lång tid bidragit till Sveriges energiförsörjning också får förutsättningar för fortsatt lokal utveckling, investeringar i välfärd och stärkt framtidstro.

Vi menar därför att regeringen skyndsamt bör genomföra de förslag som presenterades i betänkandet Värdet av vinden (SOU 2023:18). Förslagen syftar till att stärka den lokala nyttan, skapa tydliga ersättningsmodeller och öka acceptansen för vindkraftsetableringar. Att säkerställa att kommuner och

närboende som påverkas av vindkraftens utbyggnad får en rättvis och förutsägbar kompensation är en nödvändig förutsättning för att Sverige ska kunna bygga ut elproduktionen i den omfattning som krävs.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

## **9. Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter, punkt 3 (V)**

av Håkan Svenneling (V).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 7 och 15 samt avslår motionerna

2025/26:156 av Eric Palmqvist m.fl. (SD),

2025/26:654 av Peder Björk m.fl. (S),

2025/26:989 av Helena Lindahl (C),

2025/26:1117 av Anne-Li Sjölund (C),

2025/26:1132 av Martina Johansson (C),

2025/26:1890 av Viktor Wärnick (M),

2025/26:1944 av Lars Isacsson (S),

2025/26:2711 av Saila Quicklund (M),

2025/26:2835 av Anders Ådahl m.fl. (C) yrkande 9,

2025/26:2973 av Mathias Bengtsson (KD),

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 4 och 5,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 14,

2025/26:3418 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 9,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 46,

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21,

2025/26:3614 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 27 och

2025/26:3750 av Kjell-Arne Ottosson (KD).

### *Ställningstagande*

Sverige står inför en omfattande omställning för att säkerställa en långsiktig hållbar energiförsörjning. Utbyggnaden av såväl vind- som vattenkraft är central i detta arbete. Samtidigt är det avgörande att de kommuner och lokalsamhällen som upplåter mark och påverkas av energiproduktionen också får del av de ekonomiska värden som skapas. Jag anser därför att regeringen

bör vidta åtgärder för att säkerställa att en större andel av kraftproduktionens värde tillfaller de kommuner och regioner där produktionen sker.

I dag finns en lagstadgad ersättning kopplad till vattenkraft i form av bygdemedel, som syftar till att stödja lokal utveckling i berörda områden. För vindkraften saknas däremot en motsvarande obligatorisk och reglerad modell. De ersättningar som förekommer är i huvudsak frivilliga och varierar kraftigt mellan olika projekt och regioner, vilket skapar ojämlika förutsättningar och riskerar att undergräva den lokala acceptansen för vindkraftsutbyggnaden. Jag anser att detta inte är hållbart. För att stärka legitimiteten och skapa bättre incitament för både land- och havsbaserad vindkraft bör en lagstadgad produktionsbaserad ersättning införas även för vindkraft, där en andel av produktionen återförs till kommuner och berörda lokalsamhällen.

Vidare menar jag att även vattenkraftens ersättningssystem bör ses över. Trots att vattenkraften genererar betydande ekonomiska värden går endast en begränsad del tillbaka till de kommuner där verksamheten bedrivs. Regeringen bör därför utreda hur en större andel av vattenkraftens vinster kan återföras till berörda kommuner och regioner, i syfte att stärka lokal utveckling och förtroendet för statens hantering av naturresurser.

För att säkerställa en rättvis, långsiktigt hållbar och socialt förankrad energiproduktion anser jag att regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag om en lagstadgad vindkraftsersättning och se över ersättningsmodellerna för vattenkraft.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

## **10. Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter, punkt 3 (C)**

av Anders Ådahl (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2835 av Anders Ådahl m.fl. (C) yrkande 9,

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 4 och 5 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21 och

avslår motionerna

2025/26:156 av Eric Palmqvist m.fl. (SD),

2025/26:654 av Peder Björk m.fl. (S),

2025/26:989 av Helena Lindahl (C),

2025/26:1117 av Anne-Li Sjölund (C),

2025/26:1132 av Martina Johansson (C),

2025/26:1890 av Viktor Wärnick (M),

2025/26:1944 av Lars Isacsson (S),  
2025/26:2711 av Saila Quicklund (M),  
2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 7 och 15,  
2025/26:2973 av Mathias Bengtsson (KD),  
2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 14,  
2025/26:3418 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 9,  
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 46,  
2025/26:3614 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,  
2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 27 och  
2025/26:3750 av Kjell-Arne Ottosson (KD).

### *Ställningstagande*

En rättvis fördelning av de värden som skapas genom elproduktion är avgörande för både lokal utveckling och acceptans för viktiga samhällsinvesteringar. Jag anser att kommuner och regioner som tar ansvar för elproduktion genom exempelvis vind- och vattenkraft bör få behålla en större del av de ekonomiska värden som genereras lokalt. Dagens ordning, där fastighetsskatten på elproducerande fastigheter i huvudsak tillfaller staten, innebär att många landsbygdsområden går miste om resurser som hade kunnat användas för lokal service och infrastruktur. Detta bör ses över med målet att regionalisera fastighetsskatten så att intäkter i större utsträckning stannar där produktionen sker.

För att stärka legitimiteten för utbyggd elproduktion och underlätta klimatomställningen behöver det även finnas fungerande ersättningssystem för markägare, närboende och kommuner. Jag anser att de förslag som syftar till att stärka ersättningen till närboende bör genomföras skyndsamt, exempelvis genom rätt till inlösen eller tydliga kompensationsmodeller kopplade till närhet till anläggningar. Även kommuners ersättning vid etablering av energiproduktion, såsom vind- och solkraft, bör säkerställas.

Med tydligare och mer rättvisa ersättningssystem kan både den lokala acceptansen och förutsättningarna för en snabbare utbyggnad av fossilfri elproduktion stärkas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

### **11. Återföring av medel från produktionsvärden, naturresurser och fastigheter, punkt 3 (MP)**

av Katarina Luhr (MP).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna  
2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 14,  
2025/26:3418 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 9 och  
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 46 och  
avslår motionerna  
2025/26:156 av Eric Palmqvist m.fl. (SD),  
2025/26:654 av Peder Björk m.fl. (S),  
2025/26:989 av Helena Lindahl (C),  
2025/26:1117 av Anne-Li Sjölund (C),  
2025/26:1132 av Martina Johansson (C),  
2025/26:1890 av Viktor Wärnick (M),  
2025/26:1944 av Lars Isacson (S),  
2025/26:2711 av Saila Quicklund (M),  
2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 7 och 15,  
2025/26:2835 av Anders Ådahl m.fl. (C) yrkande 9,  
2025/26:2973 av Mathias Bengtsson (KD),  
2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 4 och 5,  
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 21,  
2025/26:3614 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,  
2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 27 och  
2025/26:3750 av Kjell-Arne Ottosson (KD).

### *Ställningstagande*

För att möta framtidens behov av förnybar energi krävs tydliga strategier och åtgärder för att öka utbyggnaden av vind- och solkraft. Vindkraftens potential som den billigaste energikällan är stor, men det är avgörande att den lokala nyttan stärks för att öka acceptansen och rättvist fördela de värden som produktionen genererar.

Jag anser att regeringen bör införa en lokal elbonus som ersätter kommuner och regioner för den förnybara el som produceras i deras områden. Detta skulle stärka ekonomin i lands- och glesbygdskommuner och möjliggöra investeringar i lokal utveckling. Därtill bör närboende ges rätt till deläggande i vindkraftsprojekt samt möjlighet till ersättning från vindkraftsbolagen, vilket skulle skapa ökad legitimitet och engagemang för nya etableringar.

För att förnybar energi ska kunna växa i den takt som behövs krävs det att både kommuner och närboende får ta del av de ekonomiska värden som genereras. Regeringen bör omgående lägga fram förslag som stärker den lokala nyttan av förnybar energiproduktion och säkerställer en rättvis fördelning av resurser.

En gruvetablering innebär alltid en betydande lokal påverkan på miljön, kommunen och de människor och verksamheter som finns på platsen. Samhällsnyttan av en gruva är ofta främst nationell eller internationell, medan de negativa konsekvenserna främst drabbar lokalsamhället. Jag anser att det är avgörande att lokalsamhället får en tydlig och konstruktiv roll i planeringen av

gruvprojekt, med särskild respekt för urfolks rättigheter och intressen. Det är också min uppfattning att en större del av de ekonomiska vinsterna från gruvverksamhet bör tillfalla lokalsamhället.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

## **12. Lokalisering av statliga myndigheter, punkt 4 (S, V)**

av Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Håkan Svenneling (V).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:616 av Marie Olsson m.fl. (S),

2025/26:3595 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 2 och 3 samt

2025/26:3721 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 16 och

avslår motion

2025/26:843 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 1.

### *Ställningstagande*

Vi menar att statens legitimitet stärks när dess myndigheter är geografiskt spridda och närvarande i hela landet. Statlig närvaro är således inte bara en fråga om symbolik utan har en central roll för att skapa tillväxt, arbetstillfällen och framtidstro på regional och lokal nivå. En balanserad fördelning av statlig verksamhet bidrar dessutom till en mer jämlik samhällsutveckling och stärker förutsättningarna för att människor ska kunna bo och verka i hela Sverige.

Vi anser att en regional spridning av statliga myndigheter och arbetsplatser är avgörande för att motverka centralisering och säkerställa en stark statlig närvaro i hela landet. Under tidigare regeringar har det gjorts betydande insatser för att omlokalisera myndigheter, vilket har bidragit till en bättre balans i fördelningen av statliga arbetstillfällen. Tyvärr ser vi nu en förändring i riktning mot ökad centralisering. Att t.ex. etablera Utbetalningsmyndigheten i Stockholm i stället för i Södertälje, och flytta ledningen för Strålsäkerhetsmyndigheten från Katrineholm till Stockholm är beslut som riskerar att minska tilliten till staten på mindre orter och i glesbygdsområden. Samtidigt har digitaliseringen och mer platsberoende arbetssätt skapat nya möjligheter för att öka spridningen av statliga arbetstillfällen, vilket ytterligare talar för att staten bör verka mer aktivt för en decentraliserad lokalisering.

Vidare menar vi att det är viktigt att återuppta det tidigare arbetet med att följa upp hur statliga myndigheter fördelar sina funktioner geografiskt.

Uppdraget som tidigare låg hos Arbetsgivarverket var ett värdefullt verktyg för att säkerställa att myndigheternas lokalisering bidrog till regional utveckling. Denna typ av uppföljning behövs för att skapa långsiktigt hållbara strukturer för statlig närvaro.

För att vända utvecklingen och skapa nya möjligheter för hela landet krävs det ett samlat program för ny- och omlokalisering av statliga myndigheter. Vi menar att regeringen har ett ansvar för att ta fram ett sådant program, där ambitionen är att etablera nya myndigheter utanför storstadsområdena och därigenom stärka statens roll som en drivkraft för regional utveckling.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA

## Förteckning över behandlade förslag

### Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

*2025/26:156 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att införa en regionaliserad fastighetsskatt för elproduktions- och industrifastigheter och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:221 av Elsa Widding (-):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anamma den norska modellen för att återskapa en levande landsbygd i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:451 av Serkan Köse (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en nationell strategi för skärgården och kustkommuner och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:490 av Björn Wiechel (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en regionalpolitik som håller ihop Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2025/26:604 av Lars Isacsson m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa en starkt statlig närvaro i Dalarna, bl.a. genom fler offentliga arbetstillfällen och en långsiktigt tryggad service via statliga servicekontor, och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:612 av Lars Isacsson m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska ta ett större ansvar för att garantera tillgång till apotek och statlig service i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:616 av Marie Olsson m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler offentliga arbetstillfällen ska förläggas utanför storstäderna för att stärka arbetsmarknaden i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:654 av Peder Björk m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner som redan tagit ett stort ansvar för Sveriges energiförsörjning ska ges en rättvis och långsiktig ersättning för befintliga vindkraftverk och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:660 av Kristoffer Lindberg (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka förutsättningarna för att prioritera omlokalisering av statliga arbetstillfällen till Gävleborg och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:671 av Hanna Westerén (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att Sverige har en öpolitik och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:770 av Lena Bäckelin (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa landsbygdsperspektiv i propositioner och förslag för regeringen och konsekvensbedömningar för landsbygderna för kommittéer och att det i instruktioner, förordningar och ägaranvisningar ställs krav på att vissa statliga myndigheter och bolag ska ta ett tydligare landsbygdspolitiskt ansvar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2025/26:785 av Dennis Dioukarev m.fl. (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att göra Göteborg till en experimentstad för ny teknik och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:843 av Niels Paarup-Petersen (C):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda myndighetsplaceringar i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:989 av Helena Lindahl (C):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda kommuner och regioner ska få behålla en rättmätig del av vind- och vattenkraftens värden och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1117 av Anne-Li Sjölund (C):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att regionalisera fastighetsskatten på energiproducerande fastigheter såsom vatten- och vindkraft och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1132 av Martina Johansson (C):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om en större del av fastighetsskatten kan tillfalla kommuner och regioner och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1230 av Erik Ezelius (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om industrin i Västsverige och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1246 av Anna-Caren Säterberg och Lena Bäckelin (båda S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statens ansvar för att upprätthålla och utveckla den statliga servicen i hela landet, som statliga servicekontor, lokalisering av nya myndigheter och omlokalisering av befintliga, och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1269 av Niklas Karlsson m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa och stärka den statliga närvaron i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att etablera ett tillväxtramverk och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1382 av Marcus Andersson m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka energiförsörjningen, utveckla näringslivet och främja den gröna samt digitala omställningen i Västsverige och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1660 av Peter Ollén m.fl. (M):*

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den skånska landsbygden som bostadsort och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetstillfällen på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1852 av Lena Bäckelin m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strategin för den gröna industriella omställningen i norra Sverige bör uppdateras till att omfatta de sex nordligaste länen och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1889 av Caroline Högström m.fl. (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att undersöka hur staten kan stärka och möjliggöra lokala samarbeten för att stärka vår försvarsförmåga och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1890 av Viktor Wärnick (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra det möjligt för gles- och landsbygdslänen att behålla mer av värdet av det som producerats i de egna geografiska regionerna och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1944 av Lars Isacsson (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gruvor ska bidra till att skapa ekonomiska och sociala värden för berörda samhällen och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2241 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram en ö-strategi specifik för Sveriges öar och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2273 av Johanna Rantsi (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att uppmuntra införandet av regionala skärgårdssamordnare och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2334 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör stödja och möjliggöra upprättandet och utveckla regionalsamverkan för att möta samhällskriser och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2490 av Jesper Skalberg Karlsson (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett Gotlandsstöd med inspiration från Norrlandsstödet och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2507 av Jesper Skalberg Karlsson (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga nya åtgärder som kompletterar lagen om kommunalekonomisk utjämning (2004:773) för att beakta permanenta merkostnader på Gotland och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2678 av Robert Olesen (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en fortsatt stark sammanhållningspolitik med tydligt regionalt och kommunalt inflytande och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2704 av Arber Gashi (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet för en statlig närvaro i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2711 av Saila Quicklund (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur medel från vattenkraftsproduktionen kan komma de kommuner och regioner där produktionen sker mer till del och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):*

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med lagförslag om en lagstadgad, obligatorisk produktionsbaserad ekonomisk ersättning för vindkraft där en andel går till den kommun där vindkraft byggs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag på hur en större del av vattenkraftens vinster ska komma de berörda kommunerna till del och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en statlig strategi för samhällsservice och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta de insatser som behövs för att möjliggöra omställning hos drivmedelsförsäljare på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder som säkerställer att hela landets

befolkning har tillgång till läkemedel och apoteksservice inom rimliga avstånd och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för utökad nordisk samverkan för framtida landsbygds-/regionalpolitisk utveckling och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):*

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommersiell service på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2835 av Anders Ådahl m.fl. (C):*

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur skatteintäkter från fastighetsskatten på vind- och vattenkraftverk kan komma kommuner och regioner till del och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:2973 av Mathias Bengtsson (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur vinster från naturresurser kan komma kommunerna till del och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3023 av Heléne Björklund (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa statlig service i hela landet och i hela Blekinge och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3038 av Malin Höglund och Crister Carlsson (båda M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av tillsynskostnaderna för butiker, i syfte att differentiera avgifterna så att landsbygdens servicenäring och obemannade butiker inte missgynnas, och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):*

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastighetsskatten från elproducerande anläggningar bör stanna lokalt och regionalt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de värden som skapas på Sveriges landsbygder, inte minst genom de statliga bolag som nyttjar Sveriges naturresurser, bör återföras till landsbygderna och tillkännager detta för regeringen.

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en obligatorisk konsekvensbedömning ur landsbygdsperspektiv i lagstiftningsprocessen bör införas och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP):*

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en högre lokal elbonus som ger kommunerna betalt för den förnybara el de producerar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2025/26:3350 av Helena Storckenfeldt och Lars Püss (båda M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att en statlig myndighet lokaliseras till Halland och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3418 av Katarina Luhr m.fl. (MP):*

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en del av de ekonomiska vinsterna från energiproduktion och gruvnäring skulle kunna återföras till de kommuner och regioner där utvinning sker, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP):*

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en högre lokal elbonus som ger kommunerna betalt för den förnybara el de producerar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2025/26:3434 av Jan Riise m.fl. (MP):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningar för och konsekvenser av statlig närvaro i regioner och kommuner, bl.a. med avseende på jämställdhet, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka antalet servicecenter runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3584 av Mattias Vepsä m.fl. (S):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att understödja Stockholmsregionen som hållbar tillväxtmotor och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3595 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett program för ny- och omlokalisering av statliga myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att löpande följa upp myndigheternas lokalisering av funktioner, som tidigare skedde enligt uppdrag till Arbetsgivarverket, och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):*

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att fullt ut regionalisera fastighetsskatten på elproducerande fastigheter och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3614 av Lina Nordquist m.fl. (L):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om fastighetsskatten på vattenkraft och kärnkraft delvis kan återföras till kommuner som kompensation för de lokala försämringarna i miljö och tillväxt likt kommande system för landbaserad vindkraft och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda huruvida avverkningsvinster från statens skog bör fördelas mellan staten och de kommuner där träden vuxit och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3691 av Kjell-Arne Ottosson (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja fastboendes villkor i Sveriges ö- och skärgårdsområden och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3708 av Mathias Bengtsson (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur statlig närvaro kan stärkas i Dalarna och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3721 av Jennie Nilsson m.fl. (S):*

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omlokalisering av statliga jobb och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3732 av Åsa Westlund m.fl. (S):*

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kommuners incitament att medverka till utbyggd vindkraft och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja mindre och glest befolkade kommuners näringslivsutveckling och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka den lokala konkurrensen på landsbygden genom att bl.a. använda EU-medel från regionalstödet för att säkra livsmedelsbutiker och service och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3750 av Kjell-Arne Ottosson (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att införa en norskinspirerad ”grunnrenteskatt” i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3787 av Magnus Jacobsson (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att ta bort hinder för Kiruna kommuns möjligheter till utveckling och tillväxt och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:3805 av Malin Danielsson m.fl. (L):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Stockholm som nationellt innovationsområde och tillkännager detta för regeringen.